

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE AV 26. AUGUST 1985

I SAK NR. 4/1985

Tvisten mellom Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF) tilsluttet Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS) på den ene side og Arbeidsgiverforeningen for Skip og Off-shorefartøyer (ASO) på den annen side i forbindelse med revisjonen av tariffavtalen pr. 1. april 1985.

Nemndas sammensetning:

Høyesterettsdommer Charles Philipson, formann

Jernbanedirektør Tore Lindholt

Adm. direktør Jon A. Solheim

Nestleder i Landsorganisasjonen i Norge Leif Haraldseth

Direktør Svein Abrahamsen, Norsk Arbeidsgiverforening

Siviløkonom Torstein Dahle, Rederiansatte Oljearbeideres Forbund

Direktør Jan Hamre, Arbeidsgiverforeningen for Skip og Off-shorefartøyer

Torstein Dahle og direktør Jan Hamre er utpekt av partene i tvisten. Med hjemmel i lov av 19. desember 1952 nr. 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister § 2 tredje ledd stemmer fra arbeidstakersiden Torstein Dahle og fra arbeidsgiversiden Jan Hamre.

Partene har gjort rede for sine standpunkter ved skriftlige innlegg og muntlig prosedyre for nemnda under hovedforhandling 23. og 26. juli 1985.

Etter at saken har vært drøftet i flere møter avsa Rikslønnsnemnda 26. august 1985 denne

k j e n n e l s e :

Tvisten mellom ROF og ASO har oppstått i forbindelse med revisjon av tariffavtalen pr. 1. april 1985.

Den tidligere tariffavtalen utløp 31. mars 1985 etter lovlig oppsigelse. Partene innledet forhandlinger om ny tariffavtale, men ROF brøt forhandlingene 25. april 1985 uten at partene var kommet til enighet. ROF varslet 6. mai 1985 plassoppsigelse for sine medlemmer på boreriggen Dyvi Beta med virkning fra lørdag 25. mai 1985 kl. 2400.

Riksmeklingsmannen nedla 8. mai 1985 forbud mot arbeidskamp inntil tvungen mekling var gjennomført. Meklingen ble avsluttet fredag 24. mai 1985 uten resultat.

ROF iverksatte den varslede streiken på Dyvi Beta på Ekofisk-feltet fra 25. mai 1985 kl. 2400.

30. mai 1985 varslet ROF utvidelse av konflikten ved at organisasjonen med virkning fra 12. juni 1985 kl. 1200 ville ta ut sine medlemmer på Treasure Seeker på Oseberg-feltet (operatør Hydro) i streik, samt at forbundet fra 13. juni 1985 kl. 1200 ville ta sine medlemmer på samtlige rigger på norsk sokkel ut i streik. Varselet før 13. juni 1985 gjaldt følgende rigger og floteller:

<u>Rigger</u>	<u>Operatør</u>	<u>Posisjon</u>
Byford Dolphin	Elf	Frigg
Borgny Dolphin	Shell	Haltenbanken
Dyvi Delta	Statoil	Gullfaks
Nortrym	Conoco	Haltenbanken
Deepsea Bergen	Statoil	Veslefrikk
Ross Isle	Statoil	Haltenbanken
West Venture	Amoco	Vest av Måløy
West Vanguard	Statoil	Tromsøflaket
Treasure Saga	Saga	Haltenbanken
Treasure Scout	Hydro	Tromsøflaket
 <u>Floteller</u>		
Polycrown	Mobil	Statfjord A
Polymariner	Mobil	Statfjord B
Kosmos	Mobil	Statfjord C

Riksmeklingsmannen innkalte partene til nytt meklingsmøte onsdag 5. juni 1985, men det lyktes ikke å bringe partene til enighet.

Etter at nye meklingsforsøk den 12. og 13. juni 1985 ikke førte frem, ble de varslede utvidelser av konflikten iverksatt disse datoer.

Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS), som ROF er tilsluttet, varslet 31. mai 1985 punktvis sympatistreik blant medlemmene i forbundene Operatør Ansattes Forbund (OAF), Oljeborernes Forbund (OBF) og Catering Ansattes Forbund (CAF) i 12 timer fra kl. 1800 til kl. 0600 den 15., 17., 19. og 21. juni 1985. ROF varslet likeledes sympatistreik blant sine medlemmer på det svenskregistrerte losjifartøyet Treasure Supporter på Heimdalfeltet i de samme perioder. Fartøyet er chartret av rederiet Wilh. Wilhelmsen, som har egen tariffavtale med ROF.

Sympatiaksjonene ble iverksatt som varslet lørdag 15. juni 1985 kl. 1800 til kl. 0600 søndag morgen. Valhallfeltet var unntatt fra streiken.

Norsk Arbeisgiverforening brakte sympatiaksjonene inn for Arbeidsretten med påstand om at varselet om sympatiaksjoner var ulovlig og tariffstridig for så vidt gjaldt de varslede aksjoner 17., 19. og 21. juni. Arbeidsretten behandlet saken 17. juni 1985 og avsa samme dag dom som ga N.A.F. medhold i at OFS/OAF/OBF og CAFs varsel av 31. mai 1985 var tariffstridig for så vidt gjaldt varselet om sympatistreik 17., 19. og 21. juni 1985. Etter dette avblåste OFS sympatistreikene om kvelden 17. juni.

ROF varslet 18. juni 1985 at forbundet med virkning fra 2. juli 1985 ville ta ut alle sine 30 medlemmer ombord på losjifartøyet Treasure Supporter i sympatistreik.

Kommunalministeren innkalte partene til et møte fredag 21. juni 1985 kl. 1430. På statsrådets oppfordring sa partene seg villige til å gå tilbake til meklingsmøtet mandag 24. juni ble imidlertid avsluttet uten resultat.

Partene ble på nytt innkalt til møte hos kommunalministeren

onsdag 26. juni 1985 kl. 1700. Statsråden konstaterte på møtet at arbeidsstansen nå hadde fått slike virkninger at den måtte bringes til opphør. Han forespurte om partene var villige til å la konflikten løses ved frivillig nemnds-løsning. Arbeidsgiversiden aksepterte dette, mens arbeidstakersiden avviste en slik løsning.

Ved provisorisk anordning av 28. juni 1985 ble det bestemt at tvisten mellom Rederiansatte Oljearbeideres Forbund og Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefartøyer skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Anordningen har denne ordlyd:

Med hjemmel i Grunnlovens § 17 blir det fastsatt:

§ 1

Tvisten mellom Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF) tilsluttet Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS) på den ene side og Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefartøyer (ASO) på den annen side i forbindelse med revisjonen av tariffavtalen pr. 1. april 1985 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokade til løsning av tvisten.

Reglene i lov 19 desember 1952 nr 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Denne anordning trer i kraft straks.

Partenes påstander:

Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF) har nedlagt følgende påstand:

1. ROFs medlemmer gis et generelt tillegg på 13,0 pst. på alle hyresatser i lønnstabellen (dvs. grunnhyre og tjenestetillegg), på skifttillegget og på alle godtgjørelser som er avhengige av hyresatsene.
2. a. Hydraulikk-ingeniør, teknisk assistent og D.P.operatør gis et ekstra tillegg på kr. 100,- pr. måned.
b. Kontroll- og maskinromsoperatører gis et ekstra tillegg på kr. 250,- pr. måned.
c. 8 %-kompensasjonen for teknisk sjef, stabilitetssjef og forpleiningssjef skal beregnes av hyresatsene, ikke bare av grunnhyresatsene.
3. Tilleggene i pkt. 1 og 2 gjøres gjeldende fra 1. april 1985.

Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefartøyer (ASO)
har nedlagt følgende påstand:

1. 2.-årstillegget for ROFs medlemmer på flyttbare bore- og entreprenørfartøy som er tilsluttet ASO, fastsettes til maksimum 5,7 pst.
2. Tillegget utbetales med virkning fra den dag Rikslønnsnemndas kjennelse foreligger, subsidiært fra streikens avslutning, 28. juni kl. 1200.

Partenes anførsler:

Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF) har i det vesentlige anført:

1. TVISTENS FORHISTORIE. ORGANISASJONSFORHOLDENE*

1 a) Bakgrunnen for dannelsen av ROF

Rederiansatte Oljearbeideres Forbund ble dannet høsten 1981 etter at Rikslønnsnemnda hadde avsagt kjennelse i en tvist mellom NSF og NOF. Senere på høsten ble det også foreslått rikslønnsnemndsbehandling av en tvist mellom DSO og NOF.

De ansatte på de mobile bore- og hotellriggene var på dette tidspunktet meget skuffet og oppgitt over at NOF ved hvert eneste oppgjør viste liten forhandlingsvilje. Denne skuffelsen ble ikke mindre ved at NOF i tillegg gjentatte ganger nærmest fikk fullt gjennomslag for sine synspunkter i Rikslønnsnemndas kjennelser. De ansatte følte seg med dette hjelpeløse sammenlignet med arbeidstakere i det øvrige samfunn.

Reguleringsoppgjøret mellom NSF og NOF i 1981 trakk ut i langdrag. Det gikk faktisk fire måneder før noe hendte. Stemningen ble mer og mer amper på riggene, og misnøyen med de som forhandlet ble stadig større. I september ble det så vedtatt tvungen lønnsnemnd i oppgjøret. Dette økte misnøyen og fortvilelsen. Vi kjente til fra før at det kun var redernes synspunkter som ble lagt merke til i Rikslønnsnemnda. Stemningen var til å ta og føle på.

* Følgende forkortelser benyttes på organisasjonene:

ROF - Rederiansatte Oljearbeideres Forbund

NSF - Norsk Sjømannsforbund

DSO - De Samarbeidende Organisasjoner (Norsk Styrmandsforening og Det Norske Maskinistforbund)

ASO - Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefartøyer

NOF - Norsk Offshoreforening, som i 1984 gikk inn i ASO

På dette tidspunkt hadde riggene stadig møter seg imellom på radioen. Det ble gått veldig forsiktig ut. Navn ble morset riggene imellom for at rederne ikke skulle kunne plukke opp noe ved avlytting av sambandet. Situasjonen må vel nesten kunne sammenlignes med en krigssituasjon. På disse radiomøtene ble mange forslag lansert. Det dreide seg om alt fra proteststreiker til avmønstring. Behovet for et eget forbund for flyteriggene var blant de ting som ble diskutert.

Rikslønnskjennelse kom i sin kjennelse mellom NSF og NOF fram til et tillegg på 164 kr. pr. måned. Dette resultatet ble av de ansatte oppfattet som en provokasjon. Sammenlignet med lønnsnivået i 1973, da denne næringen begynte sin virksomhet, hadde riggarbeiderne i 1981. tapt om lag 30 pst. i forhold til industriarbeidere på land.

Da det ble foreslått tvungen lønnsnemnd også i tvisten mellom DSO og NOF, følte de ansatte at kjennelsen allerede var gitt. Gjennom flere år var nå alle muligheter prøvd.

Hadde stemningen vært amper tidligere, så var den nå direkte opprørsk. De ansattes tålmodighet overfor både NOF og myndighetene var slutt. Tanken om at NSF's medlemmer skulle henge seg på DSO-streiken og fortsette en ulovlig streik ble diskutert på radiomøter. Der fikk forslaget bortimot 100 prosent oppslutning. Det ble forfattet en pressemelding og en telex til Norsk Offshoreforening. Det ble her bebudet at NSF's medlemmer med støtte fra DSO's medlemmer ville komme til å fortsette streiken uansett om lønnsnemnd ble sanksjonert eller ikke.

Dette førte til at NOF på nytt innkalte DSO til forhandlinger. Et nytt tilbud på 8 pst. fra januar 1982 ble godtatt av DSO, og de frafalt da sitt tidligere vedtak om å streike fram til vedtaket om lønnsnemnd var sanksjonert. Dette utspillet fra NOF kom imidlertid for sent. Riggarbeidernes tålmodighet og tillit var nå forlengst sprengt, og noe over 2.000 medlemmer av så vel DSO som NSF meldte seg ut av sine

respektive organisasjoner. De ansatte på riggene dannet deretter en ny organisasjon, Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF).

Gjennom en 11 dager lang streik fikk de ansatte aksept for at NOF også skulle forhandle med det nye forbundet i 1982.

1 b) 1982-oppgjøret

Foran oppgjøret i 1982 fremmet de ansatte gjennom ROF det mange har hevdet som "store krav". Gjennom uravstemning ble et meklingsresultat på 16 pst. godtatt med uhyre knapp margin. Etter at uravstemningsresultatet ble kjent, viste det seg at NOF hadde innvilget plattformsjefene et lønns-tillegg i størrelse 30-35 pst. Dette førte til en meget amper stemning på riggene, særlig på bakgrunn av at plattformsjefene på de forskjellige riggene hadde påvirket ROFs medlemmer til å stemme ja til 16 pst. Den uro som var høsten 1981 var derved opprettholdt, ja kanskje endog forsterket. Senere på høsten ble det også kjent at det øvre sjikt av borepersonalet hadde fått store tillegg, ja endog uten forhandlinger.

Det er viktig også å påpeke at plattformsjefene tidligere hadde forhandlet gjennom DSO. Etter dannelsen av ROF og det faktum at mange plattformsjefer meldte seg inn i ROF, tilbød nå NOF egne forhandlinger overfor Norges Skipsførerforbund og egen avtale for plattformsjefene.

I løpet av høsten 1981 og våren 1982 vokste ROF til en oppslutning på om lag 2.200 medlemmer. NSF og DSO ble samtidig redusert til anslagsvis tilsammen 500 medlemmer. ROF var derved det største forbundet på de mobile bore- og hotellriggene. Det meldte seg inn i hovedsammenslutningen OFS (Oljearbeidernes Fellessammenslutning).

Fra mange hold, særlig fra NOF, ble ROF sett på som et militant forbund, noe som ikke på noen måte stemmer med rea-

litetene. Forbundet var imidlertid veldig opptatt med sikkerhetsspørsmål og verne- og miljøspørsmål, en fagforeningsoppgave som var blitt forsømt gjennom mange år. ROFs arbeid på disse områder kan være en av årsakene til at NOF aldri satte særlig pris på ROFs eksistens.

1 c) 1983-oppgjøret

At ROF var et ansvarlig forbund ble vist ved oppgjøret i 1983. Selv om de ansatte følte å ha mye å ta igjen fra tidligere år, ble ROF og NOF enige om at rammen for oppgjøret skulle være den samme som for LO/N.A.F. - 7,7 pst. Denne enigheten til tross, det lyktes ikke å komme fram til en forhandlings- eller meklingsløsning. En uenighet mellom partene om hva som skulle komme til fradrag i rammen i form av overheng, forventet lønnsglidning og merskattelette førte til at tvisten endte i streik som etter 14 dager ble avblåst, da ROF og ASO ble enige om at en frivillig voldgiftsnemnd skulle løse tvisten.

Samtidig med meklingen mellom ROF og NOF ble det oppnådd enighet mellom NSF/DSO og NOF om et tillegg på 3,9 pst. fra 1. april. Denne situasjonen ble benyttet av så vel NSF, DSO og mange riggeiere til å så splid i ROFs medlemsmasse. Selv om de øvrige forbund vant lite medlemmer på dette, mistet likevel ROF en del oppslutning gjennom konflikten.

Den frivillige voldgiftsnemnda kom i sin kjennelse til at ROF skulle gis det samme tillegg som de to andre organisasjonene, DSO og NSF. Tillegget ble gjort gjeldende fra 16. juni.

Stemningen på riggene var etter dette meget amper, og tiliten til NOF og hele forhandlingssystemet var heller dårlig. ROF mente nå at ingen av partene kunne være tjent med dette og tok initiativet til å skape et bedre forhandlingsklima og et bedre samarbeidsforhold mellom partene. ROFs bidrag i denne forbindelse var at vi ga fra oss retten til

å iverksette konflikt utenfor norsk sokkel fram til februar 1986. Denne avtalen ble inngått samtidig med at det ble opprettet hovedavtale mellom partene. ROF hadde med dette et lønninglig håp om at denne positive viljen til å imøtekomme riggeierernes påståtte problemer utenfor norsk sokkel, i sin tid også ville føre til et bedre forhandlingsklima og enklere forhandlinger og større samarbeidsvilje også fra ASOs side.

ROF har senere fått svært lite igjen fra ASO for denne positive innstillingen.

1 d) 1984-oppgjøret

ROFs målsetting foran forhandlingene i 1984 var å komme fram til et forhandlingsresultat. ROF hadde imidlertid et enkelt krav som ASO nektet å imøtekomme oss på. Det var krav om innføring av "skifttillegg". ASO ville ikke akseptere at ROFs medlemmer skulle bli betraktet som skiftarbeidere, de fryktet derfor at å tariffeste et skifttillegg senere kunne føre til at skiftarbeiderstatusen ble innført "bakveien". En slik holdning stilte ROF seg uforstående til ut fra at det i arbeidstidsforskriftene allerede er fastslått at våre medlemmer er skiftarbeidere. Selv om ROF var innstilt på at et eventuelt skifttillegg skulle gå av rammen, var ASO ikke villig til å gå med på dette. Forhandlingene ble blant annet av den grunn brutt.

Etter at forhandlingene ble brutt, tok likevel ROF initiativet til et uformelt forhandlingsmøte med ASO. I dette møtet lyktes det ROF å komme til enighet med ASO om en ramme på 5,9 pst. Av denne rammen skulle 4 pst. (40 kr. pr. 12-timersskift) gis i form av skifttillegg. Resten av rammen ble brukt til sært tillegg til enkelte stillinger. ROF tok i en protokoll forbehold om at ASO ikke senere inngikk avtaler med de øvrige organisasjoner med et vesentlig bedre resultat for stillingsgrupper som også omfattes av ROFs avtale.

Dette forhold til tross, ASO inngikk senere en avtale med NSF og DSO, og for DSO var denne avtalen vesentlig bedre på flere punkter. I en teknisk justering innvilget ASO DSO en overtidbestemmelse ved utkalling på fritid som medførte 24 timers overtid i døgnet, regnet fra hjemsted til hjemsted. Videre ble det gitt særtilllegg til stillinger som også er omfattet av ROFs avtale, men som ikke var regulert ved forhandlingene mellom ROF og ASO.

ROF mente ut fra protokolltilførselen at det var grunnlag for nye forhandlinger. ASO nektet å etterkomme dette, og ROF reiste saken for Arbeidsretten. Arbeidsretten ga ASO medhold i at det ikke var vesentlige forskjeller mellom avtalene for ROF og DSO. Hva gjelder bestemmelsen om overtid ved utkalling på fritid, anmodet Arbeidsretten ASO om å innta samme bestemmelse i ROFs avtale. Det ble senere gjort.

ROF la fram dokumentasjon for Arbeidsretten på at forskjellene for enkelte stillinger var vesentlige. Da statistikken for 1984 for dette tariffområdet kom, viste det seg også at ROFs medlemmer hadde hatt en dårligere utvikling enn NSF og i særdeleshet DSO.

For oppgjøret i 1984 er det et udiskutabelt faktum at ROF ikke engang har fått oppfylt rammen på 5,9 pst. Det er også udiskutabelt at denne rammen ble partene enige om på bakgrunn av at den var brukt i LO/N.A.F.-oppgjøret. Senere har det vist seg at LO/N.A.F.-oppgjøret har gitt langt over 5,9 pst.

ASO er selv direkte skyld i at noen av forutsetningene fra 1984-oppgjøret har sviktet. ASO har i perioden fra 1. april 1984 fram til 1. september 1984 nektet å betale ut skifttillegget ved sykdom. Dette til tross for at trygdeloven sier at alle tillegg som en ansatt har ved normalt arbeid, skal inngå i sykepengegrunnlaget. Denne holdning fra ASO har ført til at de av ROFs medlemmer som har vært syke i

denne perioden, har fått ca. kr. 500,- mindre pr. måned enn medlemmer i DSO og NSF.

ASO har videre i perioden fra 1. april 1984 fram til 30. mars 1985 nektet å utbetale skifttillegg for ROFs medlemmer når de har stått ekstra dager om bord. I dette tidsrommet har således ROFs medlemmer tapt gjennomsnittlig kr. 40,- pr. dag ekstra om bord.

1 e) Nærmere om forholdet mellom ASO og ROF

ASO synes å legge opp til å bagatellisere den betydning "offisererssjiktet" ("DSO-sjiktet") spiller i forhold til ROF. Aner vi ikke her en form for samme opplegg som NOF benyttet overfor plattformsjefene i 1982? Vil det ikke være en naturlig måte å svekke ROFs oppslutning i dette området på ved å gi andre organisasjoner fordeler for disse stillingene? Slike fordeler ga ASO til DSO i 1984. Spørsmålet om ASO har lykket i sin taktikk kan diskuteres, i og med at de som har meldt seg ut av ROF, ikke har gått tilbake til DSO. De er en del av den store uorganiserte masse.

Det er tradisjon fra skipsfarten at besetningen skal være delt mellom betegnelsen offiserer og underordnet. En tradisjon som for rederne har vært svært gunstig på den måte at de ansatte er splittet i sitt forhold overfor sin arbeidsgiver. Denne splittelsen har også virket hemmende på de ansatte hva gjelder mulighetene til å samle seg om fellesinteresser overfor sin arbeidsgiver. Ved å tørke ut ROF i "DSO-sjiktet" vil ASO kunne gjenvinne denne tradisjonen og faktisk da kunne stå enda sterkere, i og med at plattformsjefene nå er skilt ut i en egen organisasjon.

ASO har hevdet at de er blitt offer for en organisasjonskrig hvor ROFs målsetting ene og alene er å vise seg bedre enn andre organisasjoner. Dette er en helt feilaktig oppfatning. ROFs målsetting er å ivareta de ansattes interesser på best mulig måte. Dersom vi gjennom vårt faglige ar-

beid oppnår økt oppslutning, er vi selvfølgelig glade for det og tar det som et signal om at forbundet tilfredsstiller medlemmenes forventning til ROF som forbund.

Det er ASO som driver organisasjonskrig, og følgende momenter illustrerer dette:

1. NOF ga plattformsjefene i 1982 et lønnstillegg på 30-35%.
2. NOF ga i 1982 ledelsen på boretdekket store tillegg.
3. I 1983 inngikk NOF først avtale med to organisasjoner som hadde svært liten oppslutning på riggene. Gjennom den frivillige voldgiftsnemnda ble ROF tvunget til å akseptere det resultat disse organisasjonene hadde forhandlet seg fram til.
4. I 1984 inngikk ASO en avtale med DSO som var langt bedre enn ROFs avtale, uansett hva Arbeidsretten måtte ha sagt om dette.
5. I 1985 nekter ASO å ta hensyn til disse skjevhetene og ønsker at ROF også i 1985 skal ha en dårligere avtale.

1 f) 1985-oppgjøret

Så vel ROF som de øvrige organisasjoner ble i 1984 enige om en ramme på 5,9 pst., som for øvrig var identisk med oppgjøret ellers i samfunnet. Denne rammen ble benyttet på forskjellig vis for de enkelte organisasjoner, og de bygde på en del forutsetninger som man forventet i perioden. Hver av organisasjonene må da ha rett til å forvente at rammen oppfylles, og at eventuelle avvik må reguleres ved neste korsvei som følge av at forutsetningene en har bygd på, svikter. Det er jo nettopp av den grunn en har reguleringsbestemmelsene i tariffavtalen mellom partene. Er det ikke slik at arbeidsgiveren alltid trekker fra rammen en eventuell ikke forutsatt lønnsgradning i perioden? Det har også NOF/ASO i alle oppgjør fått gjennomslag for. Når så de prinsipper arbeidsgiveren har fått gjennomslag for i så vel forhandlinger, mekling og nemndsbehandlinger fører til at arbeidstakerne har fått mindre enn forutsatt, da skal det ifølge ASO ikke være berettiget å ta hensyn til forholdet. Logikken i dette må etterlyses.

ASO bygger tilsynelatende sin argumentasjon på at de øvrige organisasjoner i dette området har frafalt og faktisk ikke

brakt på bane krav om at rammen fra forrige oppgjør skal oppfylles. En slik argumentasjon må jo ha som utgangspunkt at ASO mener ROF ikke har rett til å føre frie forhandlinger. ASO var fullt klar over at dette forholdet var et avgjørende punkt for ROFs forhandlingsutvalg. På tross av dette inngikk ASO avtaler med de øvrige organisasjoner uten overhodet å ta hensyn til denne problematikken. Som ikke dette er nok, sier ASO å ha gitt muntlige "blankogarantier", for å bruke ASOs egne formuleringer, til NSF og DSO om overhodet ikke å avvike overfor ROF de avtaler som er inngått med disse.

Det forhold at de øvrige organisasjoner har frafalt kravet om oppfyllelse av rammen fra 1984, må disse selv ta ansvaret for og konsekvensene av. Det er ikke holdbart å hevde at NSF og DSO skal kunne binde ROFs medlemmer i form av en protokolltilførsel. ASO har for så vidt vist til at ROF hadde en lignende protokolltilførsel i 1984. ROFs forbehold i nevnte protokoll var aldri ment å nekte andre organisasjoner å oppnå et bedre resultat. En slik opptreden fra en fagforening ville være utilgivelig. ROFs hensikt i 1984 var å åpne anledning til nye forhandlinger, eventuelt opprettholde kampretten, for på denne måte å oppnå de samme fordeler dersom ASO gikk ut over nevnte forbehold.

Om en bygger oppgjørene opp på bakgrunn av rammer hvor visse forutsetninger inngår, så må en være villig til, og partene må kunne feste sin lit til, at slike forutsetninger er bindende, på den måten at avvik skal justeres ved reguleringsoppgjørene. Dette forholdet er det viktig å ta særlig i akt, da nettopp rederiansatte oljearbeidere gjennom flere år har tapt i så vel forhandlinger, mekling som nemndsbehandling i forhold til de forutsetninger partene likevel har vært enige om.

2. REDEGJØRELSE FOR ROFs KRAV OG BAKGRUNNEN FOR DETTE

2 a) Oversikt og sammendrag

ROFs påstand er et tillegg på 13,0 pst. samt enkelte justeringer pr. 1. april 1985. Dette begrunnes med at et slikt tillegg er nødvendig for at ROFs medlemmer skal holde tritt med lønnstakerne i industrien på land i årene 1984 og 1985. ROF utdyper denne begrunnelsen i pkt. 2 b) nedenfor.

ROF har videre framlagt materiale for å begrunne at et tillegg på bare 5,7 pst. fra 1. april 1985 er høyst urimelig og helt uakseptabelt. Dette standpunktet begrunnes på ulike nivåer i pkt. 2 c) - 2 e). Av hovedpunkter i denne begrunnelsen kan nevnes:

Pkt. 2 c: Årslønnsveksten for ROF var i 1984 på 4,1 pst., mens avtalen forutsatte 5,9 pst. Dette etterslepet må dekkes inn. Foruten dekning av dette etterslepet må tillegget i alle fall være stort nok til å gi en årslønnsvekst på 6,4 pst, tilsvarende den beregnede virkning av LO/N.A.F.-oppgjøret 1985. Et tillegg på 5,7 pst. kommer ikke i nærheten av dette.

Pkt. 2 d: ROF-medlemmene har hatt tilbakegang i kjøpekraften i 1984, mens lønnstakerne i industrien i gjennomsnitt har hatt en klar økning. ROF påviser at et tillegg på 5,7 pst. er for lite til å forhindre redusert kjøpekraft også i 1985, langt mindre gi kompensasjon for tap av kjøpekraft i 1984.

Pkt. 2 e: Endelig påviser ROF at organisasjonens medlemmer har hatt en klart dårligere utvikling i 1984 enn uorganiserte og organiserte i andre forbund har hatt. Disse har også større overheng inn i 1985.

Spesielt gjelder dette DSO. Dersom ROF får samme tillegg som disse, betyr det lavere overhenget at man får en lavere årslønnsvekst enn disse også i 1985 - i tillegg til tapet i 1984. Også av den grunn må ROF ha et større tillegg enn 5,7 pst. fra 1. april 1985.

2 b) Presentasjon og begrunnelse av ROFs krav for 2. avtaleår

2.b.1 Den generelle utvikling i lønn m.v. i 1. avtaleår og utsiktene for 2. avtaleår

Ved tariffoppgjørene våren 1984 ble det lagt til grunn en forutsetning om en årslønnsvekst på 5,9 pst. fra 1983 til 1984. Den statistikk som er blitt publisert, viser imidlertid vesentlig høyere tall for den faktiske gjennomsnittlige årslønnsvekst i 1984.

N.A.F.s lønnsstatistikk viser en gjennomsnittlig lønnsvekst for industriarbeidere på 7,9 pst. fra 1983 til 1984. De foreløpige nasjonalregnskapstall for 1984 viser 8,2 pst. økning i lønnskostnadene pr. årsverk i industrien. Økningen er sterkest i utekonkurrerende industri, der nasjonalregnskapstallene viser 9,0 pst. økning i lønnskostnader pr. årsverk.

De siste tallene for lønnsutviklingen i 1985 indikerer at det også i 2. avtaleår vil bli en gjennomsnittlig årslønnsvekst som er større enn tidligere anslått. I juli 1985 har Statistisk Sentralbyrå publisert anslag på nærmere 7 pst. vekst i gjennomsnittlige lønnssetser fra 1984 til 1985.

Ifølge data framlagt av ASO under meklingen, er følgende regnestykke satt opp for å anslå virkningen ved LO/N.A.F.s såkalte "null-oppgjør" våren 1985:

Overheng fra 1984	3,6 pst.
Forventet lønnsglidning	<u>2,8 pst.</u>
Forventet årslønnsvekst 1985	<u>6,4 pst.</u>

Når Statistisk Sentralbyrå anslår nærmere 7 pst. lønnsvekst, betyr det således at den faktiske lønnsvekst også i 1985 vil bli større enn forutsatt.

2.b.2 ROF-medlemmenes lønnsnivå

Ifølge Statistisk Sentralbyrås lønnsstatistikk hadde ROFs medlemmer følgende gjennomsnittsinntekt foran 2. avtaleårs lønnsregulering:

	Grunnhyre	9.109
	Tjenestetillegg (ansiennitetstillegg)	<u>1.023</u>
1a.	Ordinær månedslønn	10.131
	Kostgodtgjørelse	<u>785</u>
1b.	Ordinær månedslønn inkl. kostgodtgjørelse	10.916
	Skifttillegg	487
	Helligdagsgodtgjørelse	<u>240</u>
2.	Inkludert generelle ulempetillegg	11.643
	Særskilte ulempetillegg	<u>157</u>
3.	Inkludert alle tillegg	11.800
	2 timer overtid som fast ordning	212
	Øvrig overtid	<u>1.179</u>
4.	Inkludert overtid og alle tillegg	<u>13.191</u>

Med 36 timers arbeidsuke og den lovfestede ferie betyr dette en ordinær timelønn (ekskl. tillegg) på kr. 64,21. (Regnes kostgodtgjørelsen med, blir timelønnen kr. 69,67.) En timelønn på dette nivået gjør ROF-medlemmene til en desidert lavtlønnsgruppe blant oljearbeiderne. Den økonomiske fordelingen som sjømannsskattordningen innebærer, er ikke så stor at den rokker ved denne karakteristikken (for de fleste tilsvarer den mellom 10 og 15 pst. lønnstillegg).

ROF gjorde selv i 1983 en beregning for riggarbeidere som hadde standard-fradragspostene, og denne beregning ga følgende resultat:

		Skattebespar- else sjø- mannsskatt	Nødvendig mer- inntekt ved be- skatning etter <u>vanlige regler</u>
Gj.snitt for ROFs organisasjonsområde			
ekskl. de fleste	kl. 1	8.269	19.040 dvs. 15,6%
sjefsstillingene	kl. 2	6.797	11.700 dvs. 9,7%
Gj.sn. boredekksmann	kl. 1	7.413	15.417 dvs. 13,4%
	kl. 2	6.264	10.499 dvs. 9,1%

Andre arbeidere i Nordsjøen har vanligvis offshore-tillegg, som kommer på toppen av deres ordinære lønn. Bestemmelsene om dette varierer fra avtaleområde til avtaleområde. I tariffavtalen til de ansatte ved de faste installasjonene er det innarbeidet en "sokkel-kompensasjon" på 47 pst. (inkl. 12 pst. skattekompensasjon). En del landbaserte virksomheter gir offshore-tillegget som et bestemt kronebeløp pr. time, ofte i størrelsesorden omkring 30 kr. pr. time. Dette tillegget skal være en lønnsmessig kompensasjon for de ulemper som knytter seg til å arbeide offshore. Ofte inkluderer det skifttillegg, men ikke alltid (i OAFs tariffavtale kommer f.eks. skifttillegget utenom). ROFs medlemmer har ikke noe offshore-tillegg. Imidlertid har de et skifttillegg på 40 kr. pr. 12-timers skift. Dette tilsvarende kr. 3,33 pr. time, dvs. 25-26 kr. mindre enn hva vanlig offshore-tillegg utgjør. Sjømannsskattordningen oppveier for de fleste omkring 10 kr. av dette.

ROF-medlemmenes gjennomsnittslønn tilsvarende således omtrent det som en land-ansatt med lønn på 55 kr. pr. time får ved arbeid offshore. De største medlemsgruppene i ROF (f.eks. boredekksmenn og riggere) ligger enda lavere enn dette.

Til sammenlikning var gjennomsnittslønnen for voksne menn i hht. N.A.F.s timelønnsstatistikk kr. 57,84 pr. time i 1. kvartal 1985.

Det er ikke bare lønnsnivået i dag som er lavt for rederiansatte oljearbeidere. Også lønnsutviklingen over tid har vært ugunstig sammenliknet med lønnstakere på land. Bruker vi den største stillingskategorien, boredekksmann, som ek-

sempel, får vi (merk imidlertid at ROFs boredekksmenn fikk et sært tillegg på 270 kr. pr. mnd. i 1984, slik at denne gruppen er kommet bedre ut enn gjennomsnittet.):

	Gjennomsnittlig timefortjeneste ekskl. alle tillegg for voksne menn <u>iflg. NAF-statistikken</u>	Gjennomsnittlig ordi- nær timefortjeneste inkl. kostgodtgjørelse <u>for boredekksmenn</u>
1973	18,09	23,88
1. kv. 1985	57,84	64,29
Lønnsøkning 1973-1.kv.1985	220%	169%

Disse tallene viser klarere enn mange ord hvordan rederne i årevis har unngått å gi sine ansatte lønnstillegg tilsvarende det andre får. Statens bruk av tvungen lønnsnemnd ved oppgjørene har i høy grad medvirket til denne skjeve lønnsutviklingen.

Også i 1984 har ROFs medlemmer hatt en dårligere lønnsutvikling enn gjennomsnittet. Rederne legger opp til at dette etterslepet skal vokse seg enda større i 1985.

2.b.3 Utvikling i lønn m.v. for ROFs medlemmer i 1. avtaleår

Tradisjonen tro hadde de rederiansatte oljearbeiderne en klart dårligere utvikling enn gjennomsnittet for andre lønsmottakere fra 1983 til 1984. ROFs medlemmer oppnådde ikke den årslønnsvekst på 5,9 pst. som var forutsetningen for 1984-avtalen.

Rederne slapp enda en gang billigere unna enn de øvrige arbeidsgiverne i Norge.

For første gang har Statistisk Sentralbyrå nå splittet opp sin lønnsstatistikk i to deler:

- Ansatte organisert i ROF
- Ansatte som ikke er organisert i ROF.

Beregningene som skal legges til grunn for oppgjøret mellom ASO og ROF, må da selvsagt baseres på statistikken for ansatte organisert i ROF.

Også foran årets forhandlinger har økonomene Per Kure fra ASO og Torstein Dahle fra ROF foretatt en felles gjennomgåelse av det statistiske materiale. Årslønnsveksten fra 1983 til 1984 for ROF-ansatte er beregnet til 4,1 pst. (ROF har foretatt en beregning som inkluderer feriepenger av tillegg og overtid, og den gir et tilsvarende resultat.) Beregningen er foretatt som en tilbakegående beregning av hva de som i nov. 1984 var ROF-organiserte, ville ha tjent i 1983. Dette er den eneste mulige framgangsmåte dersom man skal regne på ROF-området separat.

Man har videre analysert bakgrunnen for at den forutsatte årslønnsvekst på 5,9 pst. ikke ble oppnådd. Avviket forklares slik:

1. Den faktiske ansiennitetsutviklingen har vært lavere enn forutsatt, spesielt i de lavere stillingskategorier.
2. Overtidsvolumet har gått betydelig ned i de lavere stillingskategoriene, mens det er betydelig økt i de høyere stillingskategoriene. Dette har i særlig grad rammet medlemmene av ROF og NSF.
3. Andre tillegg (ekskl. skifttillegg) er blitt vesentlig redusert fra 1983 - 1984.

De nevnte faktorene rammer ROF, NFS og DSO ulikt. En særskilt beregning på basis av statistikken over ansatte som ikke er organisert i ROF viser en årslønnsvekst for NSF-området på 4,6 pst. og for DSO-området på 5,5 pst. (Dersom man inkluderer feriepenger av tillegg og overtid, blir tallene henholdsvis 4,4 pst. og 5,8 pst.)

Både NSF og DSO har altså kommet bedre ut enn ROFs 4,1 pst.

Når DSO spesielt har en betydelig bedre utvikling enn ROF,

skyldes det dels de forannevnte faktorer, og dels at DSO i 1984 oppnådde en avtale som etter ROFs syn er vesentlig bedre enn avtalen ROF/ASO. Dette siste har ASO hele tiden benektet, og ROF vant ikke fram med et søksmål for Arbeidsretten sommeren 1984.

Som en følge av den ulike lønnsutvikling fra 1983 til 1984 får de 3 forbundene også ulike overheng inn i 1985:

Overheng fra 1984	DSO	1,6 pst.
" " "	NSF	1,0 pst.
" " "	ROF	0,8 pst.

2.b.4 ROFs krav om lønnsregulering for 2. avtaleår

ROFs utgangspunkt foran forhandlingene våren 1985 var at lønnsreguleringen for 2. avtaleår skulle dekke følgende:

1. Etterslep i forhold til land-ansattes årslønnsvekst fra 1983 til 1984.
2. Et tillegg som sikrer samme årslønnsvekst som land-ansatte antas å få fra 1984 til 1985.

Etterslepet i pkt. 1 ble beregnet med utgangspunkt i en antatt årslønnsvekst for arbeidstakerne på land på ca. 8 pst. fra 1983 til 1984. De ulike anslag som er referert i pkt. 2.b.1 foran, ligger omkring dette nivået. Når ROF-medlemmene hadde en årslønnsvekst på bare 4,1 pst., betyr det et etterslep på 3,9 pst. (regnet som prosent av gjennomsnittslønn 1983). Omregnet til prosent av gjennomsnittlig ROFlønn 1984 blir dette:

$$\frac{3,9 \times 100}{104,1} = \underline{3,7}$$

Tillegget i pkt. 2 ble av ROF opprinnelig beregnet ut fra en antakelse om at LO/N.A.F.-oppgjøret ville få en ramme på omkring 6 pst. årslønnsvekst fra 1984 til 1985, tilsvarende det som da var anslått som prisstigning i perioden. Som

nevnt i pkt. 2.b.1 foran, er imidlertid følgende regnestykke senere presentert som anslag for virkningen av det såkalte "null-oppgjøret" mellom LO og N.A.F.:

Overheng fra 1984	3,6 pst.
Forventet lønnsglidning	<u>2,8 pst.</u>
Forventet årslønnsvekst 1985	<u>6,4 pst.</u>

Dette tilsier at ROF må fremme følgende krav for ikke å sakke enda lenger etter arbeidstakere på land i perioden 1983-1985:

1. Etterslep 1983-1984	3,7 pst.
2. 6,4% årslønnsvekst i 1985, basert på et 1984-nivå som er 103,7% av ROF-nivået: 6,4% av 103,7%	= <u>6,6 pst.</u>
Nødvendig årslønnsvekst 1984-85:	<u>10,3 pst.</u>

I pkt. 2.b.3 foran er det beregnet at overhenget fra 1984 dekker 0,8 pst. av dette.

Når det gjelder lønnsglidning, vil ROF vise til de prinsipielle betraktninger som forbundet framla for voldgiftsnemnda ved tariffrevisjonen pr. 1. april 1983, side 17-25 i nemndas kjennelse av 31. august 1983. ROF fastholder disse prinsipielle standpunkter.

I tillegg vil ROF påpeke følgende:

Fordi antall ansatte forventes å øke på grunn av flere beskjeftigede rigger i 1985 enn i 1984, er det ikke rimelig å forutsette noen økning i gjennomsnittlig ansiennitet i 1985. ROF kan heller ikke se noe som tyder på at det vil bli noen økning i ulemper som skulle tilsi økt utbetaling av ulempetillegg. Videre er det ikke noe som peker mot økning i overtidsvolumet i 1985. Heller ikke ut fra ASOs definisjon av lønnsglidning vil det derfor være noe grunnlag for å regne med noen lønnsglidning fra 1984-1985. For ordens skyld vil ROF minne om at vi ikke har lokale lønnsforhandlinger i vårt tariffområde.

ROF kan ikke akseptere at ASO enda en gang skal foreta en

fiktiv oppfylning av en ramme ved å bygge inn urealistiske forutsetninger om ansiennitet, andre tillegg og overtidsvolum.

ROF har dermed følgende krav til årslønnsvekst 1984-1985:

Nødvendig årslønnsvekst 1984-85		10,3%
- overheng fra 1984	0,8%	
- forventet lønnsglidning	<u>0,0%</u>	<u>0,8%</u>
Dekkes gjennom lønnstillegg		<u>9,5%</u>

Dette tilsvarer et tillegg i totalfortjenesten pr. 1. april 1985 på:

$$\frac{9,5 \times 12}{9} = \underline{12,7\%}$$

ROF mener det er nødvendig å benytte anledningen ved dette oppgjøret til å utjevne følgende skjevheter i avtalen ROF/ASO i forhold til avtalene DSO/ASO og NSF/ASO:

1. Hydraulikk-ingeniør, teknisk assistent og D.P.-operatør gis et ekstra tillegg på kr. 100,- pr. måned.
2. Kontroll- og maskinoperatør gis et ekstra tillegg på kr. 250,- pr. måned.
3. 8%-kompensasjonen for teknisk sjef, stabilitets-sjef og forpleiningssjef skal beregnes av hyresatsene, ikke bare av grunnhyresatsene.

Ifølge Statistisk Sentralbyrås data fra november 1984 vil pkt. 1 berøre 11 ansatte, pkt. 2 vil berøre 46 ansatte og pkt. 3 vil berøre 25 ansatte. Det samlede utslag av de 3 punktene vil være en utbetaling på ca. kr. 16.000,- pr. måned. Den totale månedlige lønnsutbetaling for de 982 ROF-organiserte som statistikken omfatter, er ca. 13 mill. Innfrielse av dette kravet gir således et utslag på 0,1 pst.

Etter dette vil det gjenstå et krav om 12,6 pst. tillegg pr. 1. april 1985. Dette forutsettes oppnådd ved et prosenttillegg i grunnhyre (inkl. kostgodtgjørelse), tjenestetillegg, skifftillegg, og indirekte også i overtidssatsene. Dette prosenttillegget vil da slå ut i 12.794 av de kr. 13.191 som gjennomsnittsinntekten utgjør før regulering (jfr. oversikten i pkt. 2.b.2 foran). Det nødvendige prosenttillegget blir dermed:

$$12,6 \times \frac{13.191}{12.794} = \underline{13,0\%}$$

ROF vil påpeke at Statistisk Sentralbyrå nettopp har framlagt prognosen som viser nærmere 7 pst. forventet lønnsvekst fra 1984 til 1985, dvs. vesentlig mer enn det som er lagt til grunn i de foranstående regnestykker. Dette betyr at selv 13,0 pst. i tillegg fra 1. april 1985 neppe vil være nok til at ROF-medlemmer kan holde tritt med arbeidstakerne på land i perioden 1983-1985. Det er altså grunn til å frykte at avstanden mellom riggarbeidernes og landansattes lønnsvekst om ett år vil være enda større enn avstanden mellom 145 pst. og 220 pst. (jfr. pkt. 2.b.2 foran).

2 c) ROF krever at forutsetningene for 1984-avtalen innfris

Ved tariffoppgjøret i 1984 baserte omtrent samtlige tariffrevisjoner seg på at resultatet skulle bli 5,9 pst. årslønnsvekst fra 1983 til 1984. Avtalene var 2-årige avtaler med stort sett likelydende bestemmelser om lønnsregulering for 2. avtaleår.

Avtalen mellom ASO og ROF baserte seg på at lønnsveksten for de ROF-organiserte skulle være den samme som for fagorganiserte ellers. For 1. avtaleår betydde dette en forutsetning om 5,9 pst. årslønnsvekst i 1984.

Lønnsreguleringen for 2. avtaleår er en del av den samme

tariffavtalen. Lønnsreguleringen skal sikre at intensjonene og forutsetningene for tariffavtalen oppnås for hele tariffperioden. Uten en slik bestemmelse ville partene åpenbart ikke ha vært villige til å inngå en 2-årig avtale.

Det er enighet mellom partene om at årslønnsveksten for ROF-organiserte er blitt vesentlig lavere enn de forutsatte 5,9 pst. i 1984. Det er likeledes et udiskutabelt faktum at andre fagorganiserte gjennomsnittlig har hatt en større årslønnsvekst enn 5,9 pst. i 1984.

Altså er ikke forutsetningene for avtalen innfridd i 1. avtaleår. Dette må det gis kompensasjon for i form av et høyere 2.-årstillegg, slik at utviklingen i hele avtaleperioden blir i samsvar med forutsetningene for avtalen.

Avtalen mellom ASO og ROF ble inngått ut fra forutsetningen om samme årslønnsvekst som andre fagorganiserte. Som nevnt i pkt. 2.b.4 foran, vil dette etter ROFs syn måtte bety at ROF-organiserte skal ha en utvikling i tariffperioden som tilsvarer summen av følgende to punkter:

1. Gjennomsnittlig årslønnsvekst for arbeidstakere på land i 1984 (ca. 8 pst.).
2. Gjennomsnittlig antatt årslønnsvekst for arbeidstakere på land i 1985 (iflg. beregninger for LO/N.A.F.-området anslått til 6,4 pst.).

Det kan argumenteres for at pkt. 1 i stedet burde bestå av den opprinnelig forutsatte årslønnsvekst i 1984, dvs. 5,9 pst.

Dersom disse forutsetningene for avtalen skulle fravikes, må det foreligge en usedvanlig god grunn. F.eks. kunne en slik grunn være at riggarbeiderne over en årrekke har hatt så mye svakere lønnsutvikling enn landansatte at de nå burde gis en bedre utvikling enn forutsatt. ASO har ikke gjort forsøk på å gi noen begrunnelse for at avtalens opp-

rinnelige forutsetninger burde fravikes, verken for 1. eller 2. avtaleår.

Dersom ROF ikke skal kunne feste lit til at forutsetningene for en avtale forsøkes innfridd, er det åpenbart en meget alvorlig sak.

Et tillegg på 5,7 pst. fra 1. april 1985 slik ASO har tilbudt, gir vesentlig lavere årslønnsvekst i 1985 enn gjennomsnittet av andre fagorganiserte får. Bare av den grunn er det uakseptabelt.

Et slikt tillegg vil selvsagt heller ikke være i nærheten av det som må gis for å kompensere dårligere utvikling enn forutsatt i 1984. Dette etterslepet er betydelig, siden årslønnsveksten for ROF-organiserte altså bare var 4,1 pst. i 1984 (jfr. pkt. 2.b.3 foran).

2 d) ROF kan ikke godta tilbakegang i kjøpekraft

Heller ikke fra en kjøpekraft-synsvinkel vil et tillegg på 5,7 pst. gi en akseptabel 2.-årsregulering.

ROF har foretatt en beregning av reallønnsutviklingen for ROF-organiserte. Til sammenlikning er det beregnet tall for de ikke-ROF-organiserte i DSØ-området og NSF-området (for enkelthets skyld omtalt som "DSØ" og "NSF" i tabellen nedenfor). Beregningen trekker ikke inn virkningen av skatt, bl.a. fordi denne virkningen vil variere sterkt fra person til person.

Beregningen gir følgende resultater:

REALLØNNSUTVIKLING 1984 OG 1985

	<u>DSO</u>	<u>NSF</u>	<u>ROF</u>
Årslønnsvekst 1984	5,5%	4,6%	4,1%
Prisstigning 1984	6,2%	6,2%	6,2%
Reallønn 1984	$\frac{105,5}{106,2} = 99,3$	$\frac{104,6}{106,2} = 98,5$	$\frac{104,1}{106,2} = 98,0$
Reallønnsutvikling 1983-1984	<u>-0,7%</u>	<u>-1,5%</u>	<u>-2,0%</u>
Årslønnsvekst 1985 før "lønnsglidning"	5,7%	5,1%	5,7% tillegg ville ha gitt 4,9%
Prisprognose 1985	6,0%	6,0%	6,0%
Reallønn 1985 før "lønnsglidning"	$\frac{105,7}{106,0} = 99,7$	$\frac{105,1}{106,0} = 99,2$	$\frac{104,9}{106,0} = 99,0$
Reallønnsutvikling 1984-1985 før "lønnsglidning"	<u>-0,3%</u>	<u>-0,8%</u>	<u>-1,0%</u>

Vi ser at ROF-medlemmene har hatt en klar tilbakegang i reallønn i 1984 (mens lønsmottakerne i industrien i gjennomsnitt har hatt en like klar økning i 1984). ASOs tilbud om 5,7 pst. tillegg pr. 1. april 1985 vil gi redusert reallønn også i 1985 (- 1,0 pst.). Selv om man regner inn ASOs forutsetning om 0,5 pst. lønnsglidning (som ROF bestrider) blir resultatet reallønnsnedgang. Begge avtaleår vil da vise tilbakegang i reallønn.

2 e) ROF kan ikke godta lavere ramme enn andre forbund i organisasjonsområdet

Statistikken for ROF-organiserte viser en klart dårligere inntektsutvikling i 1. avtaleår enn det som framgår av statistikken for ikke-ROF-organiserte i NSF og DSO-området (for enkelthets skyld omtalt som "NSF" og "DSO" på en del steder i dette punktet.

Det sier seg selv at ROF ikke kan godta at organisasjonens medlemmer skal ha en svakere inntektsutvikling enn uorganiserte og organiserte i andre forbund har hatt. ROF vil i denne forbindelse vise til pkt. 2.b.3 foran.

Et eksempel kan ytterligere illustrere omfanget av den ulike utviklingen:

Gjennomsnittsførtjeneste nov. 1984 for 429 ikke ROF-organiserte i DSO-området (ekskl. boreseksjonen, D.P.-operatører og dekksoffiserer): 18.526.

Disse 429 ville i hht. statistikken for nov. 1983 ha hatt følgende gjennomsnittsførtjeneste: 17.336.

1. avtaleår har således gitt disse en fortjenesteøkning på 6,9 pst.

ROF-medlemmenes utvikling fra nov. 1983 til nov. 1984 var på 3,5 pst. (fra 12.519 til 12.962).

ROF-medlemmene må dermed ha følgende ekstratillegg pr. 1. april 1985 for å få samme utgangspunkt etter 1. avtaleår som DSO-medlemmene har:

$$\frac{106,9 - 103,5}{103,5} = \underline{3,3\%}$$

Fra ASOs side er det anført at ROF selv valgte å plassere særskilte kronetillegg på enkelte lavere stillingskategorier ved oppgjøret i 1984, og at det er bakgrunnen for den forskjellige utvikling for ROF-organiserte og DSO-organiserte. Dette er tøv. Uansett hvordan de enkelte organisasjonene valgte å plassere deler av 5,9 pst.-rammen, skulle resultatet forutsetningsvis ha endt opp på 5,9 pst. både for ROF og DSO.

Den ulike inntektsutviklingen i 1984 fører også til at organisasjonene har ulike overheng inn i 1985. Selv ASOs egne beregninger (som ROF for øvrig bestrider) viser ulike overheng. Under meklingen delte ASO ut et notat der det bl.a. står følgende:

"Et lønnstillegg fra 1. april på 5,7 pst. gir en årslønnsvekst på 4,3 pst. I tillegg har man et overheng som avhengig av lønnsbegrep varierer mellom
 0,8 og 1,2 pst. for NSF
 1,1 og 1,5 pst. for DSO
 0,8 og 1,1 pst. for ROF
 0,8 og 1,1 for alle i gjennomsnitt."

I tillegg til de overhengsberegningene som er gjengitt i pkt. 2.b.3 har ROF også foretatt alternative beregninger som inkluderer feriepengene. Det gir følgende resultat:

		Vanlig <u>beregningsmåte</u>	Inkl. <u>feriepenge</u>
Overheng fra 1984	DSO	1,6 pst.	1,7 pst.
"	" NSF	1,0 "	0,9 "
"	" ROF	0,8 "	0,8 "

ASOs krav om likt tillegg (5,7 pst.) til alle forbund blir på denne bakgrunn klart urimelig. Det betyr nemlig at ROF, som har hatt den dårligste utviklingen i 1984, også skal få den laveste årslønnsveksten i 1985.

ROF har beregnet utslaget av 5,7 pst. tillegg pr. 1. april 1985. Tillegget slår ikke ut i diverse ulempetillegg. Utslaget i totalfortjenesten blir derfor ikke 5,7 pst., men 5,4 - 5,5 pst. Dette slår ut med 9/12 på årsbasis, dvs. 4,1 pst.

	<u>Antall</u>	Utslag av 5,7%	<u>Overheng</u>	Ramme før "lønnsglidn."
ROF	982	4,1%	0,8%	4,9%
Ikke-ROF i				
DSO-området	440	4,1%	1,6%	5,7%
Ikke-ROF i NSF-området	844	4,1%	1,0%	5,1%
Alle	2.266	4,1%	1,0%	5,1%

Resultatet for årslønnsveksten i 1985 blir altså at ulike overheng fører til ulik årslønnsvekst, dvs. ulike rammer.

ROF finner ASOs standpunkt enda mer urimelig på bakgrunn av at forhandlingene mellom ROF og Wilh. Wilhelmsen om den separate tariffavtalen for Treasure Supporter resulterte i et tillegg på 6,9 pst. fra 1. april 1985. ROF ser dette som en delvis imøtekommelse av at det er nødvendig å basere en avtale på at de faktiske forhold for de berørte arbeidstakere, ikke på mekanisk overføring av forhandlingsresultater for andre arbeidstakere i samme næring.

ROF vil også vise til at ASO selv la opp til ulik praksis for ulike forbund ved tariffoppgjøret i 1984, da det ble inngått avtaler med NSF og DSO som (spesielt for DSOs vedkommende) rommet betydelige avvik fra den avtale som ASO tidligere hadde inngått med ROF. Arbeidsretten ga ASO medhold da. Dette må man nødvendigvis ta konsekvensen av nå.

Det kan være interessant å minne om hvordan ASOs prinsipper har utviklet seg på dette punktet:

1984: Ulike tillegg gitt for å oppnå samme ramme for ROF, NSF og DSO

Resultatene var så urokkelige at ASO tok arbeidsrettssak.

1985: Samme tillegg resulterer i ulike rammer for ROF, NSF og DSO

ASO kan ikke gi ulike tillegg fordi det strider mot ASOs prinsipper.

Også av de grunnene som er anført i dette punktet, er det nødvendig at ROF får et større tillegg enn 5,7 pst. pr. 1. april 1985.

3. DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN

Fra ROFs side er det framlagt dokumentasjon som viser at den økonomiske situasjon for Norge generelt er god, med stor vekst i produksjon og i driftsresultat (eierinntekter) og store overskudd i driftsregnskapet overfor utlandet.

Også de norske riggeierne hadde et godt år i 1984.

En måte å illustrere næringens utvikling på, er å gjengi nasjonalregnskapets tall for sektoren "Oljeboring" (slik Norges Rederiforbund også gjør det i "Momenter Skipsfart og Offshore"):

	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983*</u>	<u>1984*</u>	(Tall i mill.kr.)
Bruttoprodukt	1273	1268	1574	3214	4096	4234	5340	
Kapitalslit og indir. skatter	601	601	744	820	1046	1154	1293	
Faktorinntekt	672	667	830	2394	3000	3080	4047	
Lønnskostnader	281	388	529	747	975	1035	1040	
Driftsresultat (eierinntekter)	391	279	301	1647	2025	2045	3007	
Driftsresultat (eierinntekter) i prosent av faktorinntekt	58%	42%	36%	69%	68%	66%	74%	

Det må understrekes at 1981 og 1982 er blitt karakterisert som rekordår mht. lønnsomhet. Det er åpenbart at også 1983 og 1984 har vært meget gode år for norske riggeiere.

Også rederienes årsberetninger bekrefter inntrykket av at 1984 ble et godt år - til dels bedre enn ventet.

Markedsutviklingen i 1984 var klart positiv, mens 1985 ikke har gitt den høye kapasitetsutnyttelsen som var ventet. Likevel anses utsiktene fortsatt for å være ganske lyse, noe som bl.a. kan illustreres ved følgende uttalelse fra adm. dir.

Magne Reed i Dyvi Offshore:

"Dyvi Offshore's Magne Reed feels next year will show a further tightening of the market with few offshore drilling platforms idle and rates improving, but nowhere near the peaks of 1979-82. Over the next five years we will see a return to longer term contracts at good rate levels in the first 2-3 years, while there is uncertainty beyond that because of potentially overbuilt market."

Rateutviklingen i tariffavtaleperioden kan illustreres med følgende tabell (som likevel bør tolkes med forsiktighet fordi standarden på riggene er svært varierende). Tabellen viser rater i Nordsjøen i US\$.

	Jackups 250-300 ft-C New	Halvt nedsenkbare fartøyer 2.generasjon 3.generasjon	
4.kv.83	18.000	25.000	35.000
1.kv.84	18.000	25.000	35.000
2.kv.84	21.000	30.000	35.000
3.kv.84	21.000	30.000	40.000
4.kv.84	26.000	30.000	40.000
1.kv.85	25.000	30.000	40.000
2.kv.85	26.000	30.000	45.000
Kilde:	(dvs. 44%	(dvs. 20%	(dvs. 29%
Offshore	økning	økning	økning
Mobile Rig	fra bunnen)	fra bunnen)	fra bunnen)
Outlook			

4. SPØRSMÅLET OM ETTERBETALING

ROF vil til slutt ta opp spørsmålet om etterbetaling, dvs. spørsmålet om fra hvilken dato kjennelsen skal gjøres gjeldende.

Rikslønnsnemnda skal nå ta stilling til størrelsen av 2. årstillegget, jfr. tariffavtalens reguleringsbestemmelse.

Det er størrelsen på dette tillegget det er tvist om. Rikslønnsnemnda skal ta stilling til denne tvisten, ikke noe annet. Tidspunktet foreligger det ingen tvist om. Både forhandlinger og mekling har tatt som gitt at tillegget skulle gjelde fra 1. april 1985. Ikke på noe tidspunkt har det vært stilt spørsmålstegn ved denne ikrafttredelsesdatoen for 2. årstillegget. Siden det ikke foreligger noen

tvist om dette, skal etterbetaling gjøres på vanlig måte, med unntak av den tid den enkelte ansatte ikke har arbeidet på grunn av streik.

ROF er kjent med at Rikslønnsnemnda har hatt som praksis å først gjøre resultatet gjeldende fra streikens opphør. En slik praksis er svært uheldig, og ROF kan vanskelig se at nemnda har lovhjemmel for å gi en slik kjennelse og vil derfor hevde at en slik kjennelse er ulovlig.

Det er tarifftvisten og bare den som i h.h.t. provisorisk anordning av 28. juni 1985 er brakt fram for Rikslønnsnemnda. Nemnda skal avgjøre denne tvisten, ikke skape en ny tvist om et spørsmål som det aldri har vært uenighet om og som ikke inngår i nemndas mandat.

ROF vil hevde at det ikke er gitt nemnda mandat å tildele den ene eller annen part noen form for straff. Vi skal her være klar over at det er snakk om en lovlig konflikt som etter arbeidsrettslige prinsipper ikke hjemler straffereaksjoner. Et fornuftig resonnement må være at nemnda skal legge vekt på at en kjennelse skal virke konfliktløsende, kjennelsen må derfor ha en slik profil.

En kjennelse som går ut på en gyldighetsdato forskjellig fra 1. april 1985, må oppfattes som en straffereaksjon mot arbeidstakerorganisasjonens medlemmer. Det er viktig at Rikslønnsnemnda også har klart for seg hvor urimelig en slik kjennelse er og hvilke konsekvenser den medfører.

Arbeidstakerne taper etterbetaling for en lengre periode. I dette tilfelle for april, mai og juni dersom kjennelsen gjøres gjeldende fra 28. juni 1985. Dette fører selvfølgelig til at det resultat nemnda ellers er kommet til, ikke blir oppfylt, og medlemmene får derved ikke den lønnsutvikling som er tilsiktet.

En gyldighet fra annen dato enn 1. april vil også føre til, med de forhandlingsmessige beregningsprinsipper som benyt-

tes, at organisasjonens medlemmer også vil få et større overheng ved neste års oppgjør. En slik straff for medlemmene kan selvfølgelig forklares med regnestykker, men ingen vil ha forståelse for at en først skal tape etterbetaling og deretter også straffes ytterligere ved neste år å trekke fra et større overheng!

Man skal videre være klar over at dette nødvendigvis også må skape problemer for neste års oppgjør.

Et annet moment som nemnda bør legge stor vekt på, er at ASO ikke ønsker å møte noen av organisasjonene til reelle forhandlinger før de store oppgjør er i havn (LO/N.A.F.). Rikslønnsnemnda må legge vekt på at dette forholdet ene og alene er oppstått etter ønske fra ASO.

Rikslønnsnemnda må videre legge vekt på det faktum at slik forhandlingssituasjonen har utviklet seg gjennom lang tid nå, synes det nesten umulig å unngå å benytte Riksmeklingsmannen (jfr. det som er nevnt i pkt. 1 foran). ROF tok i år hensyn til dette forholdet og varslet derfor arbeidsnedleggelse kun for én rigg for på denne måten å kunne komme i mekling. Etter ROFs oppfatning skulle det være unødvendig å true med arbeidsnedleggelse over hele tariffområdet når en ellers har både håp og ønske om å komme til et meklingsresultat. Fra ASO er det for øvrig også hevdet at et varsel om konflikt skaper like store problemer som selve konflikten. Nemnda må derfor legge vekt på at ROF har optrådt på en måte som tross alt viser stor ansvarsfullhet og forståelse for ikke å skape unødvendige problemer for motparten.

Dersom Rikslønnsnemnda fatter vedtak om en annen ikrafttredelsesdato enn den som tariffavtalen selv legger opp til og som det aldri har vært tvist om, vil ROF hevde at vedtaket går utenfor nemndas mandat, og at det er ulovlig og ugyldig.

Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefartøyer (ASO)
har i det vesentlige anført:

I. Beskrivelse av næringen

Overenskomstområdet tvisten gjelder er de norskregistrerte flyttbare bore- og entreprenørfartøy. Av bore- og entreprenørfartøy finnes følgende hovedtyper:

- halvt nedsenkbare (semi submersibles)
- oppjekkable (jack-ups)
- boreskip.

I alt finnes 27 slike fartøy under norsk flagg. Fartøyene har enten utrustning for boring (borefartøy), underbringelse av personell (floteller) eller andre støttefunksjoner (servicefartøy).

Fartøy med boreutrustning er involvert i leteboring etter petroleumsforekomster offshore og brukes fortrinnsvis i det man kan kalle "letefaser".

Flotellene nyttes fortrinnsvis som overnattingssted for personell som arbeider på faste produksjonsanlegg. Flotellet legges da inntil den faste installasjon med forbindelse til denne via en gangbro.

Serviceplattformene nyttes særlig i forbindelse med utbyggingen av et nytt oljefelt.

Fartøyene disponeres og drives av norske rederier, leies ut til oljeselskaper mot en leie (rate) som varierer svært, avhengig av markedssituasjonen på slutningstidspunktet, fartøytype, fartøyets alder, operasjonsområde m.v.

Norskregistrerte fartøyer har pga. et svært høyt kostnadsnivå betydelige konkurransehandikap i forhold til fartøy registrert i andre land.

II. Organisasjonsforholdene i offshorenæringen

Spørsmålet Rikslønnsnemnda har til behandling gjelder 2.-årstillegget for medlemmer av Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF) ansatt på norskregistrerte, flyttbare bore- og entreprenørfartøyer tilsluttet ASO (Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefartøyer).

På grunn av at den vesentligste årsak til de problemer som er oppstått ved fastsettelsen av 2. års-tillegget for ROFs medlemmer - iflg. ASOs oppfatning - grunner seg i organisasjonsforholdene på arbeidstakersiden, vil ASO innledningsvis kort redegjøre for organisasjonsforholdene.

På arbeidsgiversiden er forholdene oversiktlige, idet samtlige norskregistrerte bore- og entreprenørfartøy (unntatt ett) - i alt 26 stk. - er tilsluttet ASO.

På arbeidstakersiden opererer i alt 5 organisasjoner som i stor utstrekning konkurrerer innbyrdes om tilslutning fra samme stillingsgrupper om bord. Det er i tillegg en uvanlig stor gruppe uorganiserte arbeidstakere.

Norges Skipsførerforbund organiserer alene plattformsjefer og ansatte i "kombistillingen" plattformsjef/stabilitets-sjef.

Norsk Styrmandsforening og Det norske maskinistforbund har for dette tariffområdet opprettet et samarbeidsorgan, De Samarbeidende Organisasjoner (DSO), som organiserer ansatte i "offiserstillingene", dvs. fra kontrollromsassistent og oppover til boresjef.

Norsk Sjømannsforbund (NSF) organiserer fire "offisersstillinger" (radiooffiser, elektriker, forpleiningssjef og sikkerhetsleder) samt alle "underordnede" stillinger. NSF er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge (LO).

Rederiansatte Oljearbeideres Forbund (ROF) er den eneste av de involverte arbeidstakerorganisasjoner som organiserer samtlige stillinger om bord (med unntak av plattformsjef og boresjefstillingene). ROF er tilsluttet hovedorganisasjonen Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS). Under "OFS-paraplyen" finnes videre organisasjonene Oljeborerne Forbund, Operatøransattes Forbund og Cateringansattes Forbund, som bl.a. omfatter ansatte på faste produksjonsanlegg på norsk sokkel.

Det vil fremgå at Skipsførerforbundet, DSO og NSF ikke konkurrerer innbyrdes om medlemstilslutning fra samme stillingskategorier. Tilsammen dekker de fire organisasjonene samtlige stillinger på flyttbare bore- og entreprenørfartøyer.

Det faktum at ROF, i motsetning til de 4 øvrige organisasjoner, organiserer "gjennomgående", skaper spesielle problemer innen dette tariffområdet som vil bli kommentert mer detaljert senere i innlegget.

III. Tariffoppgjøret i 1984

På grunn av at ROF under forhandlingene i år har gjort gjeldende et krav om "etterslep" er det nødvendig å redegjøre for oppgjøret i 1984.

Ved tariffoppgjøret i 1984 - som også for dette tariffområdets vedkommende var et hovedoppgjør - la man fra ASOs side vekt på å holde rammen for årslønnsveksten på 5,9 pst. i likhet med det som var intensjonene for øvrige oppgjør det året. Samtlige 5 organisasjoner aksepterte rammen på 5,9 pst., men det oppsto problemer med hvorledes rammen skulle beregnes. ASO hevdet - og gjør det fortsatt - at man må se hele faget under ett ved beregning av årslønnsrammer.

Ved oppgjøret i 1984 krevet arbeidstakerorganisasjonene at

rammen på 5,9 pst. måtte oppfylles for hver enkelt organisasjon. Etter ASOs oppfatning er dette uhensiktsmessig og direkte galt i et fag der én organisasjon organiserer "gjennomgående" og andre bare organiserer enkelte stillingsgrupper. Pga. sterkt press fra organisasjonene maktet ikke ASO å gjennomføre sitt syn mht. årslønnsrammebetraktninger fullt ut. ASO har likevel aldri frafalt prinsippet om at man ved beregninger av årslønnsvekst må legge hele faget til grunn. Den seneste utvikling viser dessuten klart at ASOs syn på dette punktet er det eneste holdbare. Prinsippet om at man ved beregningen av årslønnsvekst må se hele faget/tariffområdet under ett følges så vidt vites også ellers, f.eks. innenfor LO/N.A.F.-området og ikke minst i statsoppgjørene.

Ved oppgjøret i fjor valgte ROF å starte tariff-forhandlingene tidlig og å avslutte oppgjøret før forhandlingene med NSF og DSO var slutført.

ROF valgte å ta ut rammen på 5,9 pst. slik:

- ROF avsto fra generelt tillegg og krevet istedet et "skifttillegg for mobile borefartøyer og flo-teller" på kr. 40,- pr. døgn.
- 3 stillinger (forpleiningsassistent, boredekksmann og derrickassistent) fikk ekstra lønnsjustering varierende fra kr. 270,- til kr. 340,- pr. måned. Denne disposisjonen førte til at ROF hadde mindre igjen å gi som generelt skifttillegg, dvs. de valgte bevisst å gi til de lavest lønnede på bekostning av de høyest lønnede.

ROF tok forbehold om at ASO ikke inngikk avtale med andre organisasjoner som ville gi et vesentlig bedre totalt økonomisk resultat for stillingskategorier som også omfattes av ROFs avtale.

Generelt innebar måten ROF valgte å benytte rammen for årslønnsveksten på at de lavest lønte stillingene i ROFs ta-

riffavtale fikk et relativt bedre oppgjør enn hva "offiserssjiktet" i ROFs tariffavtale fikk.

Det understrekes at ASO gjorde ROFs forhandlere uttrykkelig oppmerksom på at DSO og NSF sannsynligvis ville velge å benytte rammen på en annen måte enn den ROF hadde valgt og slik at hyresatsene for de enkelte stillingene ble forskjellige, bl.a. fordi ROF prioriterte skifttillegg som de andre organisasjonene ikke ville ha. Dette ble akseptert av ROF, forutsatt at resultatet for medlemmene av de andre organisasjonene ikke ga et "vesentlig bedre totaløkonomisk resultat", jfr. forbeholdet i pkt. VI i protokollen.

Som ventet brukte NSF og DSO oppgjørets økonomiske ramme på en annen måte enn den ROF hadde valgt.

DSO valgte i hovedsak å benytte rammen slik:

- Generelt tillegg til alle månedslønnssatsene på kr. 500,- pr. måned.
- 5 stillinger (hydraulikkingeniør, teknisk assistent, D.P.-operatør, kontrollromoperatør og maskinromoperatør) fikk et ekstra lønnstillegg varierende fra kr. 100,- til kr. 250,- pr. måned.

DSOs måte å benytte rammen på gav som resultat at de laveste offisersstillingene innen DSO fikk et relativt bedre oppgjør enn de høyeste stillingene i DSOs tariffavtale. Det er grunn til å bemerke at de stillinger som kom relativt best ut av DSO-oppgjøret, delvis er de samme som kom relativt dårligst ut som følge av ROFs måte å benytte rammen på.

NSF valgte i hovedsak å benytte rammen slik:

- Generelt tillegg til alle månedslønnssatsene på kr. 500,-.
- De samme 3 stillinger som i ROF-avtalen, (bofe-dekksmann, forpleiningsassistent og derrickassi-

stent) fikk ekstra lønnsjustering på kr. 250,- pr. måned, altså noe mindre ekstratillegg enn i ROF-avtalen.

Det vil fremgå at alle organisasjonene valgte å benytte rammen på ulik måte. For NSF og DSOs innbyrdes forhold spilte dette liten rolle, fordi disse to organisasjonene ikke organiserer de samme stillingene.

Pga. ROFs måte å benytte rammen på fikk deres medlemmer lavere hyre- og overtidssatser enn for tilsvarende stillinger i DSO og NSFs tariffavtaler. Som nevnt var dette noe ROF uttrykkelig ble gjort oppmerksom på at ville kunne skje.

I tilfeller der organisasjonene konkurrerer om medlemstilslutning fra de samme stillingsgrupper, og organisasjonene ikke er villige til å samordne oppgjøret, er det umulig å oppnå samme lønnsutvikling for samme stilling uavhengig av organisasjonstilknytning.

IV. Arbeidsrettssaken sommeren 1984 ASO-ROF

Etter at oppgjøret med NSF og DSO var tilendebrakt, gikk ROF til arbeidsrettssak mot ASO med påstand om at ASO i forhandlingene med DSO hadde gått lenger enn forbeholdet inntatt i pkt. VI i forhandlingsprotokollen med ROF ga adgang til.

Arbeidsrettens dom av 12. juli 1984 konkluderte med at ASO hadde holdt seg innenfor den rammen ROFs forbehold satte. Arbeidsretten anmodet likevel partene om å ta kontakt med hverandre med sikte på å ta inn i ROF-overenskomsten to tekniske endringer fra DSO-overenskomsten. Denne anmodning ble straks fulgt opp fra ASOs side, og avtalene er harmonisert på disse punkter. Dette gjorde ASO fordi vi er sterkt opptatt av ikke å forskjellsbehandle organisasjonene.

ROF har for øvrig i forbundets årsberetning 1983 til 1985 anført at ROFs overenskomst med ASO fra 1984 er bedre enn den NSF oppnådde.

V. Næringens økonomiske situasjon, utsiktene for 2. avtaleår

Markedssituasjonen for flyttbare bore- og entreprenørfartøyer i første avtaleår var vanskelig og preget av betydelig misforhold mellom tilbud og etterspørsel etter tjenestene disse fartøyer yter.

Den samlede verdensflåte av bore- og entreprenørfartøy var pr. juli 1985 på 601 enheter. Av disse hadde bare 481 beskjeftigelse. Markedet har ikke vært i balanse siden januar 1982. I første avtaleår hadde markedet en "topp" i januar 1985, da 530 fartøyer hadde beskjeftigelse. Antall enheter var også den gang 601.

Den norske flåten består hovedsakelig av "semi submersibles". Går en inn på markedet for denne type fartøyer, ser en at heller ikke dette er i balanse. Antall enheter på verdensbasis er pr. juli 1985 157 stk., hvorav 133 har beskjeftigelse. Markedet var siste gang i balanse i april 1982.

Ubalansen i markedet har naturlig nok gitt seg utslag i ratenivået, som pr. i dag ligger på halvparten av hva det var i slutten av 1982 (gjelder semi submersibles).

Utsiktene for 2. avtaleår er heller ikke lyse, idet hele 48 fartøyer er under bygging. Av disse er 30 semi submersibles, hvorav 20 ikke er sikret beskjeftigelse.

Sammen med fallende dollarkurs og stor sannsynlighet for fall i oljeprisene gjør den betydelige nykontrahering utsiktene for 2. avtaleår dystre.

VI. LO/N.A.F.-oppgjøret våren 1984 og 1985

Oppgjøret i 1984 mellom LO og N.A.F. - som var et forbunds-
vist oppgjør - ga tillegg som skulle sikre en årslønnsvekst
fra 1983 til 1984 på 5,9 pst. Dette oppgjøret var modell
for oppgjøret på borefartøyene.

Oppgjøret i 1984 mellom LO og N.A.F. har vist seg å gi for-
skjellig resultat for de ulike overenskomstområder, noen
fikk mer enn 5,9 pst., andre fikk mindre.

Oppgjøret i 1985 mellom LO og N.A.F. ble i korte trekk gjen-
nomført slik:

- Det ble ikke gitt generelt tillegg.
- Navngitte overenskomstområder fikk lønnstillegg
på hhv. kr. 1,35 eller kr. 0,90 pr. time. Disse
overenskomstområdene hadde alle et lønnsnivå mel-
lom 85 pst. og 100 pst. av gjennomsnittsfortjene-
sten for voksne arbeidere.
- Fag som kommer inn under garantiordningen (85%-
regelen) får tillegg pr. 1. oktober på basis av
N.A.F.s lønnsstatistikk for 2. kvartal.
- Endring av avtalene om sluttvederlag og opplys-
nings- og utviklingsfondet.

Dette betyr at overenskomstområder med gjennomsnittsfortje-
neste over gjennomsnittet for voksne arbeidere ikke fikk
noe tillegg pr. 1. april 1985 selv om de ikke oppnådde 5,9
pst. lønnsvekst fra 1983 til 1984. Ifølge opplysninger fra
N.A.F. gjelder dette bl.a. områder som byggefagene, land-
transport (bl.a. rutebilene i Oslo), sildemelindustrien,
bilgummiverksteder samt mange større og mindre enkeltover-
enskomster.

Årslønnsveksten i LO-N.A.F.-området fra 1984 til 1985 er i
Revidert Nasjonalbudsjett anslått til 5,75 - 6,25 pst. på

basis av en forventet lønnsglidning over året på 2,0 - 2,5 pst. (Ifølge lønnsstatistikk for arbeidere for 1. kvartal 1985 ligger lønnsglidningen på ca. 5,5 pst. på basis av det lønnsbegrep som ble benyttet i LO-N.A.F.-oppgjøret (all inntekt minus overtid), dvs. ca. 2,75 pst. på årsbasis.)

VII. Oppgjørene for de øvrige fagene i oljevirksomheten

Oppgjørene for de operatøransatte (OAF), oljeborerne (OBF) og de cateringansatte (CAF) på de faste installasjonene ble avgjort uten lønnstillegg fra 1. april 1985. Ifølge opplysninger fra NOAF (Norske Operatørselskapers Arbeidsgiverforening) har man allerede nå disponert en årslønnsvekst innen dette området på 5,3 pst., bestående av 2,4 pst. overheng og 2,9 pst. ansiennitetsutvikling. (Disse områdene har riktignok en reguleringsbestemmelse som gir adgang til å forhandle om lønnstillegg pr. 1. oktober 1985.)

Oppgjøret for disse fagene føyer seg derved inn i rekken av fag med lønnsnivå over gjennomsnittet for voksne arbeidere som ikke fikk generelt tillegg fra 1. april 1985.

Tilsvarende oppgjør ble også foretatt med LO-forbundet NOPEF (Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund).

VIII. Nærmere om forhandlingene og meklingen mellom ASO og ROF om 2.-årsoppgjøret 1985

Bestemmelsen i overenskomsten mellom ASO og ROF vedrørende lønnsregulering for 2. avtaleår lyder:

"Før utløpet av 1. avtaleår (1. april 1985) skal det opptas forhandlinger mellom ASO og ROF om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris-, lønns- og kostnadsutviklingen i 1. avtaleår. Endringene i tariffavtalen for 2. avtaleår tas stilling til i ASOs Styre og ROFs Styre. Hvis par-

tene representert ved ASOs Styre og ROFs Styre ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav, innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning si opp tariffavtalen med én måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. april 1985) for å søke gjennomført en lønnsregulering innen den ramme som er angitt ovenfor."

Likelydende bestemmelse er også tatt inn i ASOs overenskomster med NSF og DSO.

Bestemmelsen er så vidt vites overensstemmende med andre tilsvarende bestemmelser i andre overenskomster.

ASO finner grunn til å gå relativt detaljert inn på forhandlingene om 2.-årstillegget fordi OFS/ROF under meklingen hevdet at det ikke hadde vært ført reelle forhandlinger med OFS/ROF.

Første forhandlingsmøte med ROF ble holdt 10. april 1985. ROFs forhandlere hevdet på dette første møtet at man denne gang ville nøye seg med å kreve opprettholdelse av kjøpekraften, og at det store "slaget" ville komme ved hovedoppgjøret i 1986.

En av ASOs målsettinger ved forhandlingene var å prøve å få til parallelle forhandlinger med NSF, DSO og ROF, og det ble holdt forhandlingsmøte 25. april 1985 med alle organisasjonene. NSF/DSO og ROF var imidlertid ikke villige til å sitte i samme rom under forhandlingene, og ASO måtte derfor begynne enten med ROF eller med DSO/NSF. DSO/NSF ønsket å bruke første del av dagen til interne drøftelser, og det var derfor hensiktsmessig å begynne forhandlingene med ROF. ROFs delegasjon var forsterket siden forrige møte, bl.a. med representanter for OFS, CAF, OBF og OAF. OFS/ROFs forhandlere krevet nå at ASO, før videre forhandlinger kunne finne sted, ga OFS/ROF garanti for at et påstått "etteslep", som ikke ble spesifisert, ble dekket ved årets oppgjør, jfr. VII. OFS/ROF satte en slik garanti som forutsetning for å ville gå videre med forhandlingene om 2.-årstillegget.

ASO var ikke villig til å gi en slik blankogaranti, og OFS/ROF erklærte at de brøt forhandlingene ved å overlevere en på forhånd ferdig maskinskrevet melding om bruddet. OFS/ROF la derfor ikke frem noe krav om lønnstillegg i dette møtet.

Fremgangsmåten styrker ASOs oppfatning at OFS/ROF denne gang ikke var innstilt på reelle forhandlinger, til tross for at ROFs forhandlere på møtet 10. april 1985 hadde signalisert at de ville nøye seg med å kreve opprettholdt kjøpekraft, og at "slaget" ville stå neste år.

OFS/ROFs forhandlere ble av ASO gjort uttrykkelig oppmerksomme på at ASO ville måtte forhandle videre med NSF og DSO samme dag, og at OFS/ROF hadde satt seg selv utenfor ved å bryte forhandlingene før de i realiteten var kommet i gang.

ASO fant å måtte fortsette forhandlingene med NSF/DSO. Alternativet ville vært å bryte forhandlingene med DSO/NSF før de i realiteten var kommet i gang, erklære lockout overfor DSO/NSFs medlemmer samtidig med mottagelse av plassfratreden fra ROF, for derigjennom å komme i samtidig mekling med alle organisasjonene. Dette var imidlertid ikke mulig, bl.a. fordi Riksmeklingsmannen neppe ville ha godtatt at ASO kom i mekling med NSF og DSO uten på forhånd å ha ført reelle forhandlinger.

I tillegg kom at NSF og DSO var innstilt på å komme frem til en løsning uten Riksmeklingsmannens mellomkomst.

Forhandlingene med NSF og DSO endte samme dag med avtale om et generelt tillegg for 2. avtaleår på 5,7 pst. Dette ble antatt å gi en vekst i kjøpekraften fra 1984 til 1985.

Oppgjøret med Norsk Sjømannsforbund, De samarbeidende organisasjoner og Norges Skipsførerforbund på 5,7 pst. økning av hyrer og tjenestetillegg var et resultat av frie forhandlinger. Partene drøftet ikke seg imellom størrelsen av de lønnsbegrep som i de senere år har vært sentrale, forventet lønnsglidning, overheng, årslønnsvekst etc.

Det er særlig overhengets størrelse som vil påvirke størrelsen av det generelle tillegget. Avhengig av hvilket lønnsbegrep man benytter, vil man få forskjellige størrelser på overhenget.

I LO-N.A.F.-oppgjøret benyttet man i år lønnsbegrepet "total inntekt minus overtid". Dette lønnsbegrepet gir et overheng på 1,1 pst. til 1,2 pst. innen vårt område.

Med dette som basis vil den forventede årslønnsvekst i 1985 av oppgjøret for sjømannsorganisasjonene bli ca. 6,0 pst., eller midt i det området man antar LO-N.A.F.-overenskomstene vil havne (5,75 - 6,25 pst.).

Sammensetningen av rammen vil da bli omtrent som følger:

Generelt tilleg	4,3 pst.
Overheng	1,2 pst.
Forventet lønnsglidning	<u>0,5 pst.</u>
I alt	<u>6,0 pst.</u>

ROF fikk dagen etter - 26. april - tilbud om samme oppgjør som NSF/DSO hadde fått, dvs. 5,7 pst. på hyrer, tjenestetillegg og skifttillegg.

I likhet med hva ROF gjorde i 1984 tok både NSF og DSO ved årets oppgjør forbehold for det tilfelle ASO ga mer til andre organisasjoner enn det NSF og DSO hadde fått.

Forbeholdet ble presisert nærmere muntlig mellom ASOs, NSF's og DSO's forhandlingsledere slik at det for ROF's vedkommende ikke kunne gis mer enn 5,7 pst. på hyrer og skifttillegg.

OFS/ROF har - til tross for at det ble inngått likeartet avtale med ROF ved oppjøret i 1984 - kritisert ASO for å ha "bundet seg" til et fastlåst oppgjør.

Til dette bemerkes at OFS/ROF ble gjort uttrykkelig opp-

merksomme på at de satte seg selv utenfor ved å bryte forhandlingene 25. april 1985 før de i realiteten var kommet i gang. Slike forbehold som det her er tale om, er heller ikke uvanlige innenfor andre tariffområder.

Det vises her til protokolltilførsel til forhandlingsprotokoll etter tariff-forhandlingene fra 1980 mellom Forbruker- og administrasjonsdepartementet og Statstjenestemannskartellet m.fl., samt til § 1 i Hovedavtalen for bygg- og anleggsgagene og protokoll fra forhandlingsmøte 25. november 1981 mellom NOPEF og N.A.F.

Det er derfor ikke grunnlag for kritikk mot ASO fordi man fant å kunne akseptere forbeholdet NSF og DSO tok ved årets tariff-forhandlinger.

Under meklingen mellom ASO og OFS/ROF fant ASOs forhandlere ikke grunnlag for å tilby ROFs medlemmer et bedre oppgjør enn det NSF og DSO hadde oppnådd. Riksmeklingsmannen drøftet med OFS/ROFs forhandlere flere mulige løsninger som ville sikre ROFs medlemmer samme hyre og overtidssatser som DSO/NSFs medlemmer. OFS/ROF avslo alle fremstøt fra Riksmeklingsmannens side og sto på kravet om at ROFs medlemmer måtte ha et høyere generelt tillegg enn det NSFs og DSOs medlemmer hadde fått.

IX. Lønnsutviklingen 1978-1985 for boredekksmenn sammenlignet med voksne arbeidere

En sammenligning mellom lønnsutviklingen for boredekksmann og gjennomsnittet for voksen arbeider (voksne menn i alt) gir følgende resultat:

1. Utviklingen siden 1978 for boredekksmann med ett tjenestetillegg har vært:

1.4.1978: Kr. 6.477 for 157,69 t/mnd = kr. 41,07 pr. time
 31.3.1985: Kr 10.680 for 157,69 t/mnd = kr. 67,73 pr. time

(Kr. 10.680 = 10.145 + 535, dvs. hyre etter ett år pluss skifttillegg.)

Økning i timelønn blir 64,9 pst.

Med et tillegg på 5,7 pst. blir timelønn fra 1.4.1985 kr. 71,59 og stigningen 74,3 pst.

Sammenligningen er foretatt i forhold til 1.4.1978 fordi det var lønnsstopp fra september 1978 til 1.1.1980.

2. Gjennomsnittlig voksen arbeider (voksne menn i alt).

2. kvartal 1978 (kolonne 6)	kr. 34,94 pr. time
1. kvartal 1985	kr. 57,87 pr. time

Frem til før våroppgjøret i 1985 var timelønnsstigningen 65,5 pst. Pga. "null-oppgjøret" våren 1985 vil 2. kvartal vise beskjeden økning i forhold til 1. kvartal 1985.

3. Stigningene for boredekksmenn og for voksne menn i alt er identiske i denne perioden. I land antar man en lønnsglidning på 2 - 2,5 pst. over året, dvs. en nivåheving på 4 -5 pst, eller noe lavere enn de 5,7 pst. som er tilbud ROF.

X. Etterslepsproblematikken

Som tidligere nevnt dukket etterslepsproblemet først opp i 2. forhandlingsrunde med ROF/OFS.

ROF har presentert to typer av etterslep:

1. Manglende lønnsutvikling i forhold til den avtalte ramme i 1984 på 5,9 pst.
2. Manglende lønnsutvikling i forhold til lønnsutviklingen for medlemmer av De samarbeidende organisasjoner (DSO).

Ad 1

Som tidligere dokumentert under pkt. IV har etterslep ikke vært forhandlingstema overhodet for de overenskomstområder hvor timelønnen ligger over gjennomsnittet for voksne arbeidere. Det er heller ingen tvil om at timelønnen i gjennomsnitt for ROF-medlemmene ligger over dette gjennomsnittet.

I oppgjøret med sjømannsorganisasjonene var "etterslep" heller ikke noe tema, til tross for at heller ikke disse organisasjonenes medlemmer i gjennomsnitt oppnådde 5,9 pst. lønnsvekst i 1984.

Ad 2

Som nevnt under pkt. II ble oppgjøret i 1984 foretatt innen en ramme på 5,9 pst. for hver enkelt organisasjon. Oppgjørene ble i tillegg foretatt etter forskjellige mønstre i de enkelte organisasjoner.

På basis av de forskjellige lønnssetser som ble resultatet av 1984-oppgjøret, er det laget lønnsstatistikk for de enkelte forbund. På basis av denne tellingen, som er tilnærmet totaltelling, kan man sette opp følgende tabell over fordelingen av de ansatte etter tariffavtale:

	Stillinger felles mellom ROF og DSO	Stillinger felles mellom ROF og NSF	I alt
ROF	76	928	1.004
DSO	443	-	443
NSF	-	855	855
I alt	519	1.783	2.302

ROF har m.a.o. ca. halvparten av de ansatte som alternativt kan benytte NSF's avtale. ROF har derimot bare ca. 15 pst.

av de ansatte som alternativt kan benytte DSOs avtale.

Lønnsutviklingen fra 1983 til 1984 for de ROF-organiserte og de NSF-organiserte er tilnærmet lik.

Mellom de ROF-organiserte og de DSO-organiserte er det en viss forskjell i lønnsutviklingen. Man kan imidlertid ikke forvente en identisk lønnsutvikling i gjennomsnitt for to grupper som ikke har tilnærmedesvis samme sammensetning mht. antall i de enkelte stillinger.

Standardberegnet tall for lønn i 1982, 1983 og 1984 på årsbasis av medlemssammensetningen i 1984 gir følgende tall for årslønnsvekst fra 1983 til 1984:

NSF	4,6 pst.
DSO	5,8 pst.
ROF	4,3 pst.
ROF (NSF-del)	4,5 pst.
ROF (DSO-del)	3,0 pst.

Av de 76 ROF-organiserte er hele 46 ansatt i de to stillingene kontrollromoperatør og maskinromoperatør. For disse stillinger valgte DSO i 1984 å bruke av sin ramme til et ekstra tillegg til hyrene, noe ROF tilsvarende hadde gjort for sine lavest lønnede stillinger. (Derrickassistent, boredekksmann og forpleiningsassistent.)

Skulle lønnsutviklingen for de DSO-organiserte legges til grunn for hele ROF-området (hvor 92 pst. tilhører andre stillingsgrupper som har fått et oppgjør identisk med tilsvarende grupper i NSF), ville det bety at ROF-medlemmene ville få vesentlig høyere lønn enn NSF-medlemmer i de samme stillinger.

For helt å sette saken på spissen: Hvis ROF hadde ett medlem i DSO-sjiktet, skulle - ut fra ROFs resonnement - dette medlems lønnsutvikling i forhold til DSO-området være grunnlaget for lønnsutviklingen i hele ROF-området. Dette

illustrerer det uholdbare i ROFs resonnement.

I et fellesnotat etter en samtale mellom Dahl fra ROF og Kure fra ASO har man fått inn følgende merknad i forbindelse med at man har benyttet standardberegnete tall for 1982 og 1983 på basis av ROFs medlemssammensetning i 1984:

"Innvending: ROF-1984-sammensetning er trukket helt tilbake til 1982 og 1983 uten at man kan bedømme hva dette betyr i forhold til den faktiske sammensetning i disse årene. Dersom man skal regne på ROF-området separat, er dette imidlertid eneste metode."

Tall for lønnsutvikling, årslønnsvekst, overheng etc. må derfor nødvendigvis bli usikre.

XI. Om årslønnsvekst for ROF 1983-1984

1. ROF streiket i 1983 slik at de fikk sitt lønnstillegg først fra 16. juni etter avgjørelse i frivillig voldgift. De øvrige organisasjonene fikk sitt tillegg fra 1. april. Denne forskjell betyr at ROFs årslønn i 1983 blir lavere enn hva den ville ha vært hvis tillegget var blitt gitt fra 1. april.

Videre ble ROFs overheng fra 1983 til 1984 høyere enn for de andre organisasjoner fordi ikrafttredelsen av tarifftilleggene skal legges til grunn ved beregning av overheng (jfr. voldgiftsdom N.A.F./NOAF-OAF fra 1983).

ROFs overheng i 1983 kunne beregnes til 2,5 pst., men ASO la i sine interne vurderinger til grunn ca. 1,8 pst. Overhenget for de andre organisasjonene var lavere enn dette, men alle aksepterte samme ramme for oppgjøret, slik at de øvrige organisasjonene derved også fikk et overheng på 1,8 pst.

2. Beregningene av årslønnsvekst fra 1983 til 1984 er hittil gjennomført som følger:

Nov. 1982-lønn gjelder for 3 første mndr. av 1983
 Nov. 1983-lønn gjelder for 9 siste mndr. av 1983
 Nov. 1983-lønn gjelder for 3 første mndr. av 1984
 Nov. 1984-lønn gjelder for 9 siste mndr. av 1984.

3. Fordi lønnstillegget til ROF først ble effektivt 16. juni 1983, skulle man hatt følgende:

Nov. 1982-lønn gjelder for 166 dager i 1983
 Nov. 1983-lønn gjelder for 199 dager i 1983
 Nov. 1983-lønn gjelder for 3 første mndr. av 1984
 Nov. 1984-lønn gjelder for 9 siste mndr. av 1984.

4. Man har ifølge ROF følgende tall i gjennomsnitt for ROF-medlemmene:

Nov. 1982: kr. 11.795
 Nov. 1983: kr. 12.519
 Nov. 1984: kr. 12.962

5. Beregner man årslønnsveksten med dagtallene slik det er fremstilt i 2, får man 4,1 pst., eventuelt 4,3 pst. på basis av ASOs korrigererte tall.

6. Benytter man dagene fra pkt. 3, og det er de reelle dagene, får man:

Årslønn 1983: $\frac{166 \times 11.795 + 199 \times 12.519}{365} = 12.190$

pluss bevegelige helgedager = $\frac{240}{12.430}$

Årslønn 1984: $\frac{3 \times 12.519 + 9 \times 12.962}{12} = 12.851$

pluss bevegelige helgedager = $\frac{240}{13.091}$

Faktiske årslønnsvekst fra 1983 til 1984 er således:

$\frac{13.091}{12.430} = 5,3$ pst. for ROFs medlemmer

- Ved å gå med på å betrakte 1.4.1983 som ikrafttredelse for lønnstilleggene i 1983 også for ROF har ASO forsøkt å behandle organisasjonene mest mulig likt ved årets oppgjør.

XII. Om forholdet mellom oppfyllelsen av rammen et år og neste års oppgjør

1. ROF har bygget opp sitt krav ved oppgjøret i 1985 etter følgende mønster:
 - a. Etterslep fra 1983 til 1984 beregnet som forskjellen mellom årslønnsveksten i land og ROFs årslønnsvekst.
 - b. En årslønnsvekst for ROF i 1985 tilsvarende den forventede i land.

Skjematisk kan dette fremstilles slik:

Årslønn 1983	100
ROF-årslønn 1984	104,1
som skulle ha vært	108,0
6,4 % årslønnsvekst i 1985	
gir årslønn (108 x 1.064)	114,9
Dette gir en årslønnsvekst på	$\frac{114,9}{104,1} = \underline{10,3 \text{ pst.}}$

Fra dette trekkes 0,8 pst. overheng, slik at årslønnsveksten skal være 9,5 pst., eller et datotillegg fra 1.4.1985 på 12,7 pst.

2. Tariffoppgjøret i 1982 ble beregnet å slå ut i lønnsstatistikken for november 1982 med 14,0 pst., mens det faktiske økningen ble 18,9 pst. Av differansen skyldes 2 pst. endret stillingsstruktur slik at reell lønnsdifferanse ble 2,9 pst. i arbeidstakernes favor.

Partene var enige om en årslønnsvekst fra 1982 til 1983 på 7,7 pst.

Man kan så sette opp følgende beregning som viser hvor-

dan oppgjøret ble gjennomført og hvordan ROFs prinsipp fra årets oppgjør ville virket hvis det var blitt benyttet av ASO i 1983.

a. Faktisk oppgjør

<u>Lønnsnivå</u> før 1.4.1982	100
Nytt nivå som følge av oppgjøret 1.4.1982, (+ 16,9 %)	116,9
Årslønn 1982	112,7
Årslønnsvekst 1982-83, 7,7%, gir årslønn i 1983	121,4

Årslønnsveksten på 7,7 pst. ble oppfylt som følger:

- overheng	4,0 pst.
- forventet glidning	1,0 pst.
- datotillegg 3,6 %	<u>2,7 pst.</u>
Sum	<u>7,7 pst.</u>

b. Opgjør etter ROFs metode

<u>Lønnsnivå</u> før 1.4.1984	100
Beregnet nytt nivå som følge av oppgjøret 1.4.1982 (+14%)	114
Årslønn 1982 skulle ha vært	110,5
Årslønn 1983 som følge av 7,7% på 1982 årslønn	119,0

Årslønnsveksten som skal dekkes inn blir derfor:

<u>(Beregnet årslønn 1983)</u>	119,0	=	<u>5,6 pst.</u>
(Faktisk årslønn 1982)	112,7		

Overheng og forventet glidning blir ikke endret, slik at oppgjøret ville ha sett slik ut:

Ramme	5,6 pst.
- glidning	1,0
- overheng	4,0
Tillegg 1983	<u>0,6 pst.</u> eller

$$\frac{0,6 \times 4}{3} = \underline{0,8 \text{ pst. fra 1.4.1983}}$$

ROFs oppgjør i 1983 - som de tok 14 dagers streik på og senere tapte i voldgiften - ga m.a.o. et vesentlig bedre oppgjør enn hva de ville ha fått på basis av sin egen beregningsmåte ved oppjøret i år.

Som det fremgår av det foranstående, ble rammen for oppjøret i 1982 overskredet med 2,9 pst. uten at ASO tok dette i betraktning ved fastsettelsen av tillegget ved oppjøret i 1983.

XIII. Nærmere om streiken

Etter at forhandlingene var brutt, sa ROF opp plassene for sine medlemmer på Dyvi Beta med virkning fra 25. mai 1985. Riksmeklingsmannen nedla forbud mot arbeidsstans og innkalte til mekling. Meklingen ble resultatløs, og streik på Dyvi Beta iverksatt fra 25. mai kl. 24.00.

29. mai 1985 varslet ROF utvidelse av konflikten til å gjelde ytterligere to innretninger, nemlig "Treasure Seeker" og "Treasure Saga".

Neste dag, den 30. mai 1985, varslet ROF utvidelse av arbeidsnedleggelsen til å gjelde samtlige innretninger på norsk sokkel.

I alt var følgende rigger og floteller omfattet av varslene:

Byford Dolphin	Kosmos	West Vanguard
Borgny Dolphin	Deepsea Bergen	West Venture
Dyvi Beta	Poly Crown	Treasure Saga
Dyvi Delta	Poly Mariner	Treasure Scout
Nortrym	Ross Isle	Treasure Seeker

Under streiken ble det ved Riksmeklingsmannens mellomkomst gjort forsøk på å komme til en løsning, uten at dette lyk-

tes.

Streiken ble avblåst 28. juni kl. 12.00 etter at lov om tvungen lønnsnemnd ble vedtatt ved provisorisk anordning.

XIV. Treasure Supporter

Samtidig med meklingen om 2.-årstillegget i tariffavtalen mellom OFS/ROF og ASO ble det meklet mellom Wilh. Wilhelmsen Limited A/S og ROF vedrørende 2.-årstillegget på boligplattformen (flotellet) Treasure Supporter.

Treasure Supporter er en svenskflagget rigg som Wilh. Wilhelmsen Limited A/S har på såkalt "bareboat-certeparti" fra det svenske selskapet Consafe. Pga. at Treasure Supporter fører svensk flagg omfattes den ikke av overenskomsten mellom ASO og ROF.

Inntil 1984 hadde ROF en avtale med Wilh. Wilhelmsen Limited A/S, hvoretter ROF og Wilh. Wilhelmsen Limited A/S for så vidt angikk Treasure Supporter tiltrådte ASO-ROF-overenskomsten.

Pga. at Treasure Supporter ikke kan meldes inn i ASO, står Wilh. Wilhelmsen Limited A/S alene, og kan ikke sette inn effektive kampmidler dersom ROFs medlemmer går i/truer med konflikt. Treasure Supporter er utleid til oljeselskapet ELF, og kontrakten er slik at Wilh. Wilhelmsen Limited A/S lider et betydelig økonomisk tap fra første dag av en eventuell konflikt. Den leie Wilh. Wilhelmsen Limited A/S må betale til Consafe, løper uansett om flotellet er konflikt-rammet eller ikke. Wilh. Wilhelmsen Limited A/S er derfor svært sårbare for så vidt angår konflikt på dette flotellet.

Ved forhandlingene om ny tariffavtale for Treasure Supporter i 1984 fant ROF å ville benytte seg av Wilh. Wilhelmsen A/S' svake stilling. ROF ville ikke lenger nøye seg med en tiltredelseserklæring, men krevet "det beste" fra ASOs

overenskomster med ROF, DSO og NSF.

Wilh. Wilhelmsen Limited A/S måtte under mekling i det vesentlige godta ROFs krav for å unngå streik.

Det understrekes at det ikke var økonomisk grunnlag for et bedre oppgjør for ROFs medlemmer på Treasure Supporter enn på fartøy innmeldt i ASO. Det understrekes også at ASO ikke hadde muligheter for å gripe inn i forhandlingene/meklingen for Treasure Supporter.

Under meklingen i 1985 vedrørende 2.-årsoppgjøret for Treasure Supporter utnyttet ROF igjen Wilh. Wilhelmsen Limited A/S' vanskelige forhandlings situasjon, og oppnådde under sluttmeklingen generelt tillegg på 6,9 pst. Det understrekes at det heller ikke i år er økonomisk grunnlag for et tillegg i denne størrelsesorden.

Tillegget er resultat av en ren maktdemonstrasjon fra OFS/ROFs side. For Wilh. Wilhelmsen Limited A/S var det avgjørende at godtagelse av kravet på 6,9 pst. kostet mindre enn ca. 25 minutters streik. De øvrige organisasjoner har pr. idag kun en tiltredelsesavtale for sine medlemmer på Treasure Supporter.

ASO vil derfor hevde at det ikke er grunnlag for å legge oppgjøret mellom Wilh. Wilhelmsen Limited A/S og ROF for så vidt angår Treasure Supporter til grunn for 2.-årsoppgjøret mellom ASO og ROF.

XV. Etterbetaling

Langvarig og entydig praksis fra Rikslønnsnemnda viser at tillegget nemnda måtte komme frem til, skal gis med virkning fra den dag kjennelsen foreligger. Dog har nemnda i tilfelle behandlingen har trukket ut, gitt tillegget med virkning fra arbeidets gjenopptakelse, jfr. Rikslønnsnemndas kjennelser i nr. 2/1984 og i frivillig voldgiftssak

mellom NOF og ROF i kjennelse av 31. august 1983.

Provisorisk anordning av 28. juni 1985 om tvungen lønnsnemnd i tvist mellom ROF og ASO er ikke til hinder for Rikslønnsnemnda til å følge vanlig praksis også i denne saken.

Heller ikke tariffavtalens ordlyd er til hinder for at vanlig praksis følges. 1. april 1985 angir kun datoen for når forhandlinger senest må være opptatt for at retten til lønnsregulering ikke skal tapes, jfr. bestemmelsens ordlyd.

Ordlyden i tariffavtalen - som for øvrig samsvarer med bestemmelsen i tariffavtalen Rikslønnsnemnda tidligere ikke har ansett å være til hinder for at lønnsregulering gis med virkning fra den dag nemndas kjennelse foreligger - eventuelt den dag arbeidskamp er avsluttet - er derfor ikke til hinder for at vanlig nemndspraksis følges mht. tidspunktet for lønnsreguleringens ikrafttredelse.

RIKSLØNNSNEMNDAS BEMERKNINGER

A. LØNNSUTVIKLINGEN

Medlemmene Philipson, Lindholt og Solheim skal bemerke:

1. Lønnsoppgjørene i 1984 og 1985

For storparten av lønnstakerne var det hovedoppgjør i 1984. På de fleste tariffområdene ble det inngått toårsavtaler med bestemmelser som gir adgang til forhandlinger om eventuelle lønnsreguleringer ved vanlig revisjonstidspunkt i 1985.

Selv om oppgjørene i LO/N.A.F.-området ble gjennomført forbundsvis, ble de fleste basert på en antatt ramme for årslønnsveksten på 5,9 pst. I statsoppgjøret og i oppgjøret mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Norsk Kommuneforbund kom partene ikke frem til enighet, og begge oppgjør endte i Rikslønnsnemnda. I sin kjennelse la nemnda - bl.a. på bakgrunn av at tilgjengelig statistikk indikerte at den avtalte ramme på 5,9 pst. for LO/N.A.F.-oppgjøret på flere områder ville bli overskredet - til grunn en økonomisk ramme for årslønnsveksten på 6 1/4 pst.

Som følge av sterkere lønnsglidning enn ventet ble lønnsøkningen fra 1983 til 1984 på mange områder høyere enn det partene la til grunn under oppgjørene. Dette kom i noen grad til å prege reguleringsoppgjørene for 2. avtaleår. I LO/N.A.F.-området ble det i de sentrale forhandlinger om regulering av lønningene for 2. avtaleår ikke gitt noe generelt tillegg fra 1. april, med unntak for bransjer som hadde lavere lønnsøkning enn 5,9 pst. fra 1983 til 1984 og hvor lønnsnivået ligger under gjennomsnitt for tariffområdet som helhet. Ut fra en beregningsteknisk forutsetning om et bidrag for glidningen på 2 - 2 1/2 pst., er i Revidert

nasjonalbudsjett 1985 årslønnsveksten i LO-N.A.F. anslått til om lag $5 \frac{3}{4}$ - $6 \frac{1}{4}$ pst. fra 1984 til 1985. Hensyn tatt til forventet lønnsglidning er det videre antatt at 2. årsoppgjørene i f.eks. privat varehandel, forretnings- og sparebanker og stat- og kommunesektoren vil gi en gjennomsnittlig lønnsstigning i 1985 på minst 6 - 6,5 pst.

2. Lønnsutviklingen i årene 1983-85

Tabell 1 viser lønnsutviklingen i 1983 og 1984 for enkelte utvalgte grupper. Det må understrekes at sammenligninger mellom grupper for så korte perioder må brukes med stor varsomhet, bl.a. fordi spesielle justeringer, særskilte tillegg osv. ofte gir store utslag fra et år til et annet.

TABELL 1

Timefortjeneste (inkl. tillegg) 1) for utvalgte grupper
(%-endring fra året før)

	Timefortj.		Timefortj. ekskl. overtid	
	1983	1984	1983	1984
Industri	8,6	8,4	8,3	7,9
Bygg og anlegg	5,7	6,4	5,7	5,9
Landtransport	6,9	5,5	6,9	5,5
Offshore 2) oljeboring	12,4	9,4	11,6	10,3
" oljeproduksjon	15,4	7,2	19,7	7,7
Alle næringer 3)	8,5	7,4		

1. Ekskl. helligdagsbetaling og feriepenger

2. Omfatter bare faste plattformen. Tallene for 1983 er påvirket av etterbetalinger for 1982.

3. Utbetalt lønn pr. lønnstakerårsverk.

Kilde: N.A.F.s lønnsstatistikk og NOU 1985:15.

Det fremgår av tabell 1 at lønnsveksten varierte gruppene imellom i 1983 og 1984. Mens lønnsstigningen i industrien ble 2 prosentpoeng høyere enn rammen på 5,9 pst., var den i bygge- og anleggsvirksomhet (ekskl. overtid) og landtransport på linje med eller i underkant av rammen. Selv om lønnsstatistikken for ansatte på faste installasjoner offshore omfatter grupper med varierende sammensetning og størrelse, indikerer tabellen at den antatte oppgjørssrammen for 1984 ble overskredet for dette området. Ifølge beregninger av Statistisk Sentralbyrå varierte årslønnsveksten fra 1983 til 1984 omkring et gjennomsnitt på om lag 7 1/2 pst. i de viktigste sektorene av norsk økonomi.

De fleste reguleringsoppgjørene som er sluttet for 2. avtaleår, peker i retning av en årslønnsvekst i 1985 innenfor intervallet 6 - 7 pst. Statistisk Sentralbyrå fremholder i "Økonomiske analyser nr. 6-1985" at med uendret lønnsglidning kan årslønnsveksten i industrien bli om lag 7 pst. i 1985. Det tilføyes imidlertid at redusert bruk av overtid på grunn av konjunkturavmatning på eksportmarkedene kan redusere tallet noe. Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene har basert sitt konsumprisanslag på 5,5 - 6 pst. fra 1984 til 1985 på en teknisk forutsetning om 7 pst. lønnsvekst.

3. Lønnsutviklingen for ansatte på borefartøyer

Tabell 2 og 3 viser lønnsutviklingen for ansatte på borefartøyer. Forskjellen i tabell 3 mellom faktisk og korrigert lønnsvekst skyldes at en for sistnevnte tallserier har korrigert for at ROF streiket i 1983, og at de etter avgjørelse i frivillig voldgiftsnemnd fikk sitt lønnstillegg først fra 16. juni 1983.

TABELL 2

Årslønnsvekst (inkl. overtid) for ansatte på borefartøyer
(%-endring fra året før)

	Faktisk årslønnsvekst		Korrigert årslønnsvekst*	
	1983	1984	1983	1984
Hele tariffområdet	7,6	5,1	8,2	4,6
Herav: ROF	7,2	5,1-5,3**	8,5	4,1-4,3**
NSF	8,8	4,6	8,8	4,6
DSO	6,7	5,5	6,7	5,5

* I korrigert årslønnsvekst er ROFs lønnstillegg i 1983 beregnet pr. 1. april, mens faktisk tidspunkt for tilleggene var 16. juni.

** Intervallet reflekterer virkningen av om feriepenger for skifttillegget tas med eller ikke.

TABELL 3

Disponibel realinntekt for ansatte på borefartøyer
(%-endring fra året før)

	1983	1984	1985 1)
Disponibel inntekt (nominell) 2)	9,1	5,4	5,8
Konsumprisstigning	8,4	6,2	5,8
Disponibel realinntekt 2)	0,7	-0,8	0

1) Anslag basert på 5,7% tariff tillegg pr. 1.4.85, 1,2% overheng og 0,5% glidning

2) Ikke tatt hensyn til barnetrygd og forsørgerfradrag

De øvrige organisasjonene fikk sine tillegg fra 1. april 1983. For NSF og DSO er det derfor ingen forskjell mellom

faktisk og korrigert årslønnsvekst. Det sene virknings-
tidspunktet for ROFs tillegg i 1983 gjør at faktisk års-
lønnsvekst for ROF blir lavere i 1983 og høyere i 1984 enn
med virkningsdato pr. 1. april 1983. For årene 1983 og
1984 sett under ett gir virkningsdatoen 16. juni 1983 -
under ellers like forutsetninger - en litt lavere samlet
lønnsøkning.

En sammenligning mellom årslønnsveksten til ansatte på
borefartøyer og til andre grupper er følsom overfor valg av
basisår. Eksempelvis viser tabell 4 at samlet lønnsvekst
for perioden 1973-84 er lavere for boredekksmenn enn for
arbeidere i industrien. En beregning for årene 1978-84 som
omfatter flere grupper av ansatte, viser derimot en noe
sterkere gjennomsnittlig utvikling for ansatte på borefar-
tøyer enn for arbeidere i industri, bygg- og anlegg og
landtransport.

TABELL 4

Beregnet timelønnsvekst for noen grupper 1)
(1973 = 100 eller 1978 = 100)

	1973-84	1978-84
Industri	306	160
Bygg og anlegg	276	149
Landtransport	321	162
Ansatte på borefartøyer i alt	...	170
Boredekksmann uten tjenestetillegg	ca.270	ca. 165

1) Basert på tall pr. 4. kvrt.

Ved en vurdering av lønnsutviklingen for ansatte på bore-
fartøyer i forhold til andre grupper for årene 1983-85 kan
det hevdes at man også bør ta hensyn til de meget høye

tilleggene som ble gitt til ansatte på borefartøyer i 1982. Hovedkonklusjonen ser likevel ut til å være at ansatte på borefartøyer har tapt terreng i forhold til andre grupper siden 1973, men i noen grad forbedret sin relative posisjon siden 1978.

Det fremkommer av tabell 1 og 2 at faktisk årslønnsvekst for ansatte på borefartøyer i 1983 ble nærmere 1 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet ellers i Norge. Videre lå faktisk lønnsøkning i 1984 omkring 2 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for andre sektorer. Selv om hovedbildet er det samme for de tre forbundene - ROF, NSF og DS0 - gjør ulik avtalestruktur og ulikt avtaletidspunkt i 1983 at utviklingen varierer litt gruppene imellom. Alt i alt synes det riktig å konkludere at ansatte på borefartøyer i årene 1983-1984 hadde en noe svakere utvikling enn mange andre lønnstakergrupper. Dette er imidlertid også tilfelle for andre og vesentlig større grupper, også innen industrien.

Selv om det hersker uenighet mellom partene om graden av inntektsmessige fordeler ved å ha sjømannsskatt, indikerer foreliggende tallmateriale at lønnsnivået for ansatte på borefartøyer ligger vesentlig høyere enn gjennomsnittet for industrien, men trolig lavere enn gjennomsnittet for ansatte på faste oljeplattformer.

Mens oppgjørssrammen på 7,7 pst. for ansatte på borefartøyer ble oppfylt i 1983, ble lønnsutviklingen for ansatte på borefartøyer svakere enn det rammeforutsetningene tilsa for 1984. I forhold til faktisk årslønnsvekst er avviket om lag 0,8 prosentpoeng mot 1,3 prosentpoeng hvis man tar utgangspunkt i korrigert årslønnsøkning.

Beregninger indikerer at av avviket på 1,6 - 1,8 prosentpoeng mellom antatt ramme på 5,9 pst. og korrigert lønnsvekst for ROF, skyldes ca. 0,2 prosentpoeng mindre overtid, ca. 0,4 prosentpoeng mindre økning i tjenestetillegg og 1,0 - 1,2 prosentpoeng nedgang i andre tillegg (dette er antatt i særlig grad å skyldes færre fartøyer i fjerne farvann).

Tabell 3 viser at disponibel realinntekt for ansatte på borefartøyer endret seg lite for 1983 og 1984 sett under ett. Anslag basert på 5,7 pst. tariff tillegg pr. 1.4.85, 1,2 pst. lønnsoverheng og 0,5 pst. lønns glidning vil gi om lag 5,8 pst. økning i disponibel inntekt, regnet i løpende kroner, fra 1984 til 1985. Siden ROF har lavere overheng enn i 1985 enn NSF og DSO, blir gjennomsnittlig økning, under ellers samme forutsetninger, noe lavere enn dette. Anslagene peker således i retning av en beskjeden nedgang i realdisponibel inntekt for ROF-ansatte i 1985. I disse beregningene er det ikke tatt hensyn til virkningene av høyere barnetrygd og forsørgerfradrag. Disponibel realinntekt for industriarbeidere økte med 1 1/2 - 2 pst. både i 1983 og 1984. Videre ligger det an til en økning i industrien også i 1985. Disponibel realinntekt for industriarbeidere ble imidlertid redusert i 1982, som var et år med betydelig reallønnsvekst for ansatte på borefartøyer.

Medlemmet Hamre med tilslutning av Abrahamsen og Haraldseth tar foranstående til etterretning.

Medlemmet Dahle slutter seg til framstillingen i pkt. 1 og 2 foran. Når det gjelder pkt. 3 om lønnsutviklingen for ansatte på borefartøyer, har dette medlem følgende merknader:

- a) I tabell 2 er det åpenbart den såkalte korrigerte årslønnsvekst som er interessant når man skal diskutere lønnsregulering. ROF ble i 1983 straffet av voldgiftsnemnda ved at lønnstillegget ble gitt 16. juni i stedet for 1. april. Dette skjedde på tross av at nemnda i sine beregninger over forventet årslønnsvekst 1983 regnet som om tillegget var blitt gitt allerede fra 1. april. ROF fikk derfor en lavere faktisk årslønnsvekst enn forutsatt for 1983.

Rikslønnsnemnda skal nå avgjøre lønnstillegget for 2. avtaleår bl.a. på grunnlag av utviklingen i 1984. Dersom man tar utgangspunkt i den kunstig lave gjennomsnitts-

inntekten fra 1983, får man en kunstig høy årslønnsvekst fra 1983 til 1984. Legger man denne kunstig høye veksten til grunn, blir ROF straffet dobbelt opp: Først ved å bli påført tap i 1983 p.g.a. forsinket ikrafttredelse, og deretter ved å få lavere tillegg nå på grunn av en kunstig høy prosentvis vekst fra 1983 til 1984. Det er derfor svært urimelig dersom man ikke legger til grunn tallene for korrigert årslønnsvekst i tabell 2.

- b) Beregningen av disponibel realinntekt for ansatte på borefartøyer i tabell 3 er basert på ASOs forutsetninger hva angår 1985, dvs. et overheng på 1,2 pst. (mot 1,0 pst. som partene tidligere i fellesskap har regnet seg fram til, og som dette medlem fortsatt mener er korrekt) og en antatt lønnsglidning på 0,5 pst.

Når det gjelder forutsetningen om lønnsglidning, bygger den på antakelsen om en økning i gjennomsnittlig ansiennitet for riggansatte i 1985. Dette medlem anser en slik antakelse for å være lite realistisk, idet en mengde nyansettelser vil finne sted i 1985 til rigger som settes i drift (både nybygde rigger og rigger som tas ut av opplag).

For øvrig er det etter dette medlems oppfatning ikke korrekt å bruke betegnelsen "lønnsglidning" om økt ansiennitet.

Korrigerer man for disse forutsetningene, ville tabell 3 ha vist at 5,7 pst. tillegg pr. 1. april 1985 gir en økning i disponibel inntekt for alle ansatte på 5,3 pst. i stedet for 5,8 pst. Dette er for lite til å dekke opp for en antatt prisstigning på henimot 6 pst. i 1985.

Ser man f.eks. på en 2-barnsforsørger, blir resultatet det samme også etter at det er tatt hensyn til økning i forsørgerfradrag (som i 1985 økte med 20-24 kr. pr. måned pr. barn) og i barnetrygd (som i 1985 økte med 30 kr. pr. måned for 1 barn og 64 kr. pr. måned for 2 barn).

5,7 pst. tillegg pr. 1. april 1985 gir 5,3 pst. økning i disponibel inntekt i 1985, dvs. at alle riggarbeidere i gjennomsnitt får en klar nedgang i kjøpekraften, mens landansatte gjennomsnittlig får en klar økning.

- c) Rikslønnsnemndas oppdrag gjelder de ROF-organiserte riggarbeiderne. Når det foreligger særskilt statistikk for denne gruppen, er det selvsagt riktigeré å studere utviklingen for ROF-medlemmene enn utviklingen for samtlige riggarbeidere uansett organisasjonstilknytning.

Dette medlem har framlagt beregninger av disponibel inntekt for de ROF-organiserte riggarbeiderne. Resultatene er følgende:

Økning disponibel årsinntekt 1984: 5,1 pst.
Økning disponibel årsinntekt 1985: 5,2 pst.
(forutsatt 5,7 pst. tillegg pr. 1. april.)

Beregningene viser altså at nedgangen i kjøpekraften for ROF-medlemmene vil bli enda større enn for gjennomsnittet av alle riggarbeidere.

B. TVISTEN OM LØNNSTILLEGGET FOR 2. AVTALEÅR

Medlemmene Philipson, Lindholt, Solheim og Hamre med tilslutning av Abrahamsen og Haraldseth vil bemerke:

Den foreliggende tariffvist knytter seg til følgende bestemmelse i tariffavtalens pkt. 16.2:

"Før utløpet av 1. avtaleår (1. april 1985) skal det opptas forhandlinger mellom ASO og ROF om eventuell lønnsregulering for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den alminnelige økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris-, lønns- og kostnadsutviklingen i 1. avtaleår."

Bestemmelsen er likelydende med tilsvarende bestemmelser i flere andre tariffområder, herunder LO/N.A.F.-området. Den bestemmelse som gjelder for 2. avtaleår, er altså en generell bestemmelse gjeldende for en rekke tariffområder. I bestemmelsen blir det fastslått at forhandlinger om eventuelt lønnstillegg skal føres på bakgrunn av den alminnelige økonomiske situasjon og utsiktene for annet avtaleår, samt pris-, lønns- og kostnadsutviklingen i 1. avtaleår. Bestemmelsen er holdt i generelle vendinger, og det er enighet mellom partene om at den ikke gir grunnlag for noe rettslig krav om at et eventuelt tillegg skal beregnes på noen bestemt måte eller være av en bestemt størrelse. Den ramme bestemmelsen trekker opp, er at det må dreie seg om lønnsforhold. De forhold det kan tas hensyn til, er tidsmessig knyttet til 1. og 2. avtaleår, altså i dette tilfelle årene 1984 og 1985. Det kan for så vidt sies å gjelde også en tidsmessig ramme for hva man kan ta hensyn til ved forhandlingene.

Fra ROFs side er det som foran gjengitt fremmet krav om et generelt tillegg på 13 pst. på alle hyresatser i lønnstabellen, på skifttillegg og på alle godtgjørelser som er avhengige av hyresatsene. Dessuten er det fremmet krav om et ekstra tillegg pr. måned til enkelte stillingsgrupper og om at 8%-kompensasjonen for teknisk sjef, stabilitetssjef og forpleiningssjef skal beregnes av hyresatsene og ikke bare

av grunnhyresatsene. ROF har i denne sammenheng bl.a. fremholdt at forbundets medlemmer utgjør en "lavtlønnsgruppe" blant oljearbeiderne og at lønnsutviklingen over tid har vært ugunstig sammenliknet med lønnstakere på land. Videre anføres at lønnsveksten i 1984 ble lavere enn den ramme på 5,9 pst. som ble avtalt ved forårets lønnsoppgjør. Foruten at ROFs medlemmer har hatt en klart lavere lønnsvekst siste år enn arbeidstakere på land, er det anført at ROF også er kommet dårligere ut enn NSF og DSO. ROFs krav går derfor ut på at lønnsreguleringen for 2. avtaleår dels skal dekke etterslep i forhold til landansatte (oppgitt til 3,9 pst. av gjennomsnittslønnen i 1983) og dels sikre samme årslønnsvekst som landansatte antas å få fra 1984 til 1985 (anslått til 6,4 pst.). Etter ROFs beregninger betinger dette en årslønnsvekst i 1985 på 10,3 prosent.

Fra ASOs side er anført at man i fag hvor man - som her - både har en organisasjon som organiserer "gjennomgående" og andre som bare organiserer enkelte stillingsgrupper, må se hele faget under ett ved beregning av årslønnsrammer, og at dette prinsipp følges ellers både innen LO/N.A.F.-området og i statsoppgjøret. Videre anføres at det ved årets lønnsoppgjør mellom LO og N.A.F. - hvor det ikke ble gitt noe generelt tillegg - heller ikke ble gitt noe tillegg til overenskomstområder som fortjenestemessig ligger over gjennomsnittet for voksne arbeidere, selv om disse ikke oppnådde 5,9 pst. i lønnsvekst fra 1983 til 1984. Det vises videre til at det er inngått avtaler med de øvrige organisasjoner som organiserer ansatte på de norskregistrerte borefartøyer basert på et 2. årstillegg på 5,7 pst, hvilket vil gi en årslønnsvekst tilnærmet på linje med det som ble lagt opp til innen LO/N.A.F.-området. ASO fremholder i denne forbindelse at spørsmålet om etterslep ikke har vært noe tema i forhandlingene med de øvrige organisasjoner til tross for at heller ikke disse organisasjoners medlemmer i gjennomsnitt oppnådde 5,9 pst. i 1984. ASO har ikke funnet grunnlag for å tilby ROF et høyere generelt tillegg enn hva de øvrige organisasjoner har oppnådd og har nedlagt påstand om at 2. årstillegget for ROFs medlemmer fastsettes til

maksimum 5,7 pst.

Medlemmene Philipson, Lindholt, Solheim og Hamre med tilslutning av Abrahamsen og Haraldseth vil i den videre drøftelse konsentrere seg om de spørsmål en mener er avgjørende for å løse den konkrete tvisten. Det legges i denne sammenheng sterk vekt på at det her dreier seg om et såkalt "mellomoppgjør".

Som det fremgår av foranstående, er tvisten mellom partene i denne sak i første rekke knyttet til spørsmålet om kompensasjon for mindrelønnsutvikling ("etterslep") i 1984 både i forhold til den forutsatte ramme på 5,9 pst. og i forhold til faktisk lønnsutvikling for ansatte på land. Når det gjelder lønnsrelasjonene mellom ansatte på flyttbare borefartøyer og landbasert virksomhet, er dette etter disse medlemmers oppfatning et så vidt komplisert og omfattende spørsmål at det neppe er hensiktsmessig å ta dette opp i full bredde i sammenheng med lønnsreguleringen for 2. avtaleår. Lønnsrelasjonene kan dessuten ikke vurderes bare på grunnlag av utviklingen siste avtaleår, men må ses i lys av utviklingen over flere år og i sammenheng med situasjonen på arbeidsmarkedet.

Disse medlemmer vil vise til at lønnsutviklingen for ROFs medlemmer og øvrige ansatte på borefartøyer har vist store variasjoner. For de senere år, perioden 1978-84, synes ansatte på borefartøyer totalt sett å ha hatt en lønnsutvikling som ikke ligger tilbake for lønnsutviklingen for industriarbeidere.

Fortjenestenivået for ansatte på borefartøyer ligger videre klart over nivået for landbasert virksomhet, hensyn tatt til sjømannsskatten. Dette reflekteres også ved at det er stor tilgang på søkere til borefartøyene. Selv om lønnsstigningen for ansatte på borefartøyer har vært mindre enn gjennomsnittet for landbasert virksomhet siste år, har dette - naturlig nok - vært tilfelle også for andre lønnstakergrupper. Disse medlemmer finner derfor ikke at det fore-

ligger tilstrekkelig grunnlag i den foreliggende situasjon for å etterkomme kravet om at det skal gis tillegg for etterslep i forhold til lønnsutviklingen i 1984 for landbaseret virksomhet.

Når det gjelder spørsmålet om lønnstillegg for å dekke opp for mindrelønnsutvikling i forhold til den forutsatte ramme på 5,9 pst. for 1. avtaleår, kommer dette vurderingsmessig i en annen stilling etter som det må relateres til utviklingen innen borefartøynæringen. Medlemmene Philipson, Lindholt, Solheim og Hamre med tilslutning av Abrahamsen og Haraldseth vil her bemerke at det nødvendigvis alltid vil være usikkerhet knyttet til beregninger av rammer for årslønnsvekst og de komponenter som inngår i disse. I ettertid vil det derfor som regel alltid kunne registreres visse avvik mellom antatt og faktisk lønnsvekst. Hvordan en ved senere oppgjør skal forholde seg til konstaterte avvik, vil måtte vurderes ut fra årsakene til avvikene og sammen med de øvrige forhold som er av betydning for lønnsfastsettelsen for den etterfølgende avtaleperiode. Det vil vanskelig kunne etableres mer eller mindre automatiske kompensasjonsordninger for etterslep eller faste regler for hvordan en skal vurdere slike rammeavvik.

Disse medlemmer viser til at ikke bare ROFs medlemmer, men også de øvrige ansatte på borefartøyene i 1984 hadde en lavere lønnsvekst enn 5,9 pst. Størrelsen på lønnsveksten er noe forskjellig for de forskjellige organisasjoners medlemmer og avhenger også av hvorvidt man korrigerer for ulikt virkningstidspunkt i 1983. For så vidt små grupper av arbeidstakere det her er tale om, kan statistiske tilfeldigheter slå relativt sterkt ut fra et år til et annet. Disse medlemmer finner derfor ikke grunn til å tillegge de observerte forskjeller mellom organisasjonene når det gjelder årslønnsveksten noen vesentlig betydning for vurderingen av om det bør gis kompensasjon for mindrelønnsutviklingen.

Fra ASOs side er det fremlagt materiale som indikerer at den viktigste årsak til mindrelønnsutviklingen trolig er at

færre borefartøyer har vært i virksomhet i fjerne farvann og at det har ført til nedgang i "andre tillegg". For øvrig har en hatt en mindre økning enn antatt i tjenestetillegg og mindre overtid. Overtidsutviklingen synes videre å ha variert en del for ansatte tilknyttet de forskjellige organisasjoner. Disse medlemmer er sterkt i tvil om det i den foreliggende situasjon kan være berettiget å gi kompensasjon for en mindrelønnsutvikling som i stor grad har sin bakgrunn i endringer i beskjeftigelsessituasjonen i forhold til hva som ble forutsatt da tariffavtalene ble inngått. Det vises i denne forbindelse til at slik etterslepskompensasjon, etter hva som er opplyst for nemnda, ikke er krevd av de andre arbeidstakerorganisasjonene på borefartøyene. Disse medlemmer finner her også å måtte legge noe vekt på at ROF i motsetning til de andre organisasjonene i 1984 avsto fra et generelt tillegg og i stedet tok ut storparten av lønnsreguleringen i form av økte skifttillegg. Det er uklart i hvilken utstrekning dette forhold kan ha bidratt til en mindrelønnsutvikling for ROFs medlemmer i forhold til den forutsatte ramme for årslønnsveksten. Det at lønnsveksten i større grad søkes tatt ut i form av økte satser på forskjellige tillegg i stedet for gjennom økte regulativsatser, må imidlertid generelt antas å medføre større usikkerhet knyttet til den økonomiske ramme for oppgjøret. Dette er forhold som må tas hensyn til ved vurdering av faktisk lønnsutvikling.

Under henvisning til at de øvrige organisasjoner på borefartøyene ikke har krevd - eller fått - kompensasjon for etterslep og at det heller ikke i forhandlingene mellom LO/N.A.F. ble gitt noen lignende kompensasjon til høytlønnslag, finner disse medlemmer derfor ikke å burde gi tillegg til ROFs medlemmer for etterslep i 1984 i forhold til den forutsatte ramme.

Disse medlemmer viser videre til at ASOs påstand innebærer at ROFs medlemmer vil få det samme 2. årstillegg på 5,7 pst. som det er inngått avtale med de øvrige organisasjoner om. Dette er anslått å gi en gjennomsnittlig årslønnsvekst

for ansatte på borefartøyer som er tilnærmet på linje med hva som ble lagt til grunn for LO/N.A.F.-oppgjøret, hvilket i Revidert nasjonalbudsjett er beregnet til 5 3/4 - 6 1/4 pst. Hensyn tatt til endringer i skatte- og trygdesatser, vil kjøpekraften i gjennomsnitt bli opprettholdt hvis prisstigningen ikke blir større enn anslått i Revidert nasjonalbudsjett. Disse medlemmer finner ikke tilstrekkelig grunnlag for å gå ut over den økning på 5,7 pst. som det er inngått avtale med de øvrige organisasjoner om, som derved blir å legge til grunn for nemndas kjennelse. Disse medlemmer finner på denne bakgrunn heller ikke å kunne etterkomme krav om ekstra tillegg pr. måned til hydraulikkingeniør, teknisk assistent, D.P.-operatør og kontroll- og maskinoperatører og om at 8%-kompensasjonen for teknisk sjef, stabilitetssjef og forpleiningssjef skal beregnes av hyresatsene i stedet for av grunnhyresatsene.

Medlemmet Hamre, med tilslutning av Abrahamsen, vil i tillegg bemerke at en lønnsøkning på 5,7 pst. for ROFs medlemmer er riktig ut fra den betraktning at man ved beregning av årslønnsvekst må se hele faget under ett. Disse medlemmer har sluttet seg til de betraktninger som er gjort gjeldende på s. 71 - 74, med den reservasjon at disse betraktninger har samme rekkevidde også ved hovedoppgjør. Endelig vil de peke på at det ikke er dekning for en oppjustering av enkelte stillinger i tariffbestemmelsen om eventuell lønnsøkning i 2. avtaleår.

Medlemmet Dahle kan ikke slutte seg til flertallets betraktninger og konklusjon i pkt. B.

Flertallet konstaterer på side 69 helt korrekt at "de forhold det kan tas hensyn til, er tidsmessig knyttet til 1. og 2. avtaleår, altså i dette tilfellet årene 1984 og 1985. Deretter går man på side 71 rett over til å bruke lønnsutviklingen siden 1978 som delvis begrunnelse for at ROF-medlemmene ikke bør gis tillegg for etterslep i forhold til lønnsutviklingen for landansatte i 1984. Desto mer bemerkelsesverdig blir dette når flertallet allerede i pkt. A

(side 64-66) har oppdaget at riggarbeiderne hadde en dårligere utvikling enn landansatte etter 1973, og at store tillegg i 1982 virket til å dekke opp noe av dette gamle etterslepet. Det kan ikke godtas at flertallet trekker inn 1982-tilleggene enda en gang - nå for å si at kompensasjon for 1984-etterslepet er uberettiget.

Når flertallet på side 71 også trekker inn "stor tilgang på søkere til borefartøyene" som argument, har dette ikke noe med saken å gjøre. I tider med stor arbeidsløshet er det generelt stor søkning til de fleste stillinger. Medlemmet Dahle er således kjent med at det er stor søkning til gatekjøkkenstillinger i Bergen til 20 kr. pr. time, uten at det sier noe om at den lønnen er rimelig. Viktigere for denne tvisten er den flukten fra flyteriggene som oppstår hver gang det åpner seg jobbmuligheter på faste installasjoner. Denne flukten har til tider vært så stor at operatørselskapene har måttet gi ordre om å stoppe slik overgang, fordi det ellers ville bli så få erfarne folk igjen på riggen at det ville gå ut over sikkerheten.

Flertallets argumentasjon for å avvise kompensasjon for etterslep i forhold til de forutsatte 5,9 pst. årslønnsvekst i 1984, er om mulig enda mer selsom.

Dels viser man til at NSF og DSO ikke krevde slik kompensasjon. Å avskjære et krav fra den desidert største organisasjonen i et område fordi 2 mindre organisasjoner ikke har reist det samme kravet, er mildest talt oppsiktsvekkende. I særdeleshet er det oppsiktsvekkende når kravet gjelder etterslep oppstått i 1. avtaleår. Reguleringsbestemmelsen i tariffavtalens pkt. 16.2 sier jo direkte at forhandlingene bl.a. skal føres "på grunnlag av... pris-, lønns- og kostnadsutviklingen i 1. avtaleår". Når DSO og NSF ifølge ASOs uttalelser ikke har framlagt krav begrunnet med tall for årslønnsvekst, overheng m.m., må jo det være disse organisasjonenes eget ansvar. Det er helt utilbørlig at man av den grunn vil avvise ROFs krav basert på reguleringsbestemmelsens ordlyd om 1. avtaleår.

Tallene for riggansattes inntekt blir sterkt påvirket av riggenes beskjefligelses-situasjon dersom man regner inn overtid og diverse ulempetillegg i inntektstallene. Derfor har ROF gått imot å regne disse komponentene med, men ROF har gjentatte ganger lidd nederlag på dette punktet, bl.a. i den frivillige voldgiften i 1983, der Rikslønnsnemndas "nøytrale" medlemmer spilte en avgjørende rolle. Tidligere har disse komponentene stort sett blitt brukt til å begrunne lavere regulære lønnstillegg for ROF. Denne gang har disse komponentene utviklet seg i negativ retning, dvs. at det gir grunn til høyere lønnstillegg dersom man tar dem med i regnestykkene. Nå er man derfor plutselig blitt "sterkt i tvil" om det er berettiget å ta hensyn til utviklingen i disse komponentene. Denne endringen av praksis kan i hvert fall ikke sies å fungere særlig "nøytralt" i forhold til partene.

Flertallet avviser å legge den særskilte lønnsstatistikken for ROF-organiserte til grunn. Begrunnelsen er at "statistiske tilfeldigheter" kan slå relativt sterkt ut fra et år til et annet. Medlemmet Dahle vil hevde at når man har lønnsstatistikk for dem som omfattes av en tariffavtale, ville det ikke være så dumt å ta utgangspunkt i denne statistikken. At det skal være mer korrekt å ta utgangspunkt i en statistikk som også omfatter folk som går under andre organisasjoner tariffavtaler, går over dette medlemmets forstand.

Flertallet prøver på side 73 å antyde at ROF selv har skylden for en mindrelønnsutvikling i 1984, fordi ROF krevde skifttillegg i stedet for generelt tillegg i 1984. Dette er direkte galt, noe som faktisk ASO selv har påvist. Det er bare i den utstrekning skifttillegg ikke er blitt utbetalt som avtalt, at dette kan ha noen betydning. ASO og ROF er enige om årsaken til det alt vesentlige av mindrelønnsutviklingen. Forklaringen på mindrelønnsutviklingen har flertallet selv referert på side 65-66. Ikke noe av dette skyldes at ROF fikk skifttillegg i stedet for generelt

tillegg. Flertallets anførsler midt på side 73 er således rent tøv.

Når flertallet går over til å drøfte effekten av et 2.års-tillegg på 5,7 pst, gjør man også en rekke feilslutninger. Det er ikke riktig at det "vil gi en gjennomsnittlig årslønnsvekst for ansatte på borefartøyer som er tilnærmet på linje med hva som ble lagt til grunn for LO/N.A.F.-oppgjøret". ASO har selv framlagt beregninger som anslår virkningen av LO/N.A.F.-oppgjøret til å være 6,4 pst. ROF har på side 30 beregnet virkningen av et 5,7 pst.-tillegg til alle riggarbeidere, og det vil gi 5,1 pst. årslønnsvekst for "lønnsglidning". Selv med ASOs forutsetning om 0,5 pst. lønnsglidning blir dette en vesentlig lavere ramme. Effekten av skatt må antas å slå nokså likt ut (jfr. den frivillige voldgiftsnemndas vurdering i 1983).

Som påvist i dette medlems kommentarer til pkt. A foran, vil tillegget heller ikke være stort nok til å sikre opprettholdt kjøpekraft.

Effekten for ROF vil være enda dårligere fordi ROF har lavere overheng fra 1984. 5,7 pst. tillegg pr. 1. april 1985 medfører for ROF en årslønnsvekst for "lønnsglidning" på 4,9 pst.

Dette medlem vil ikke unnlate å påpeke at flertallet i hele pkt. B argumenterer som om tillegget for ROFs del vil slå ut allerede fra 1 april. Men i pkt. C fastsetter flertallet en ikraftttredelse pr. 28. juni 1985. Et tillegg på 5,7 pst. i 9 måneder tilsvarer et tillegg på 4,3 pst. for året som gjennomsnitt. Men når det bare skal virke i ca. 6 måneder, tilsvarer det bare et tillegg på 2,9 pst. for året som gjennomsnitt. Dette er altså en forverring på hele 1,4 pst. i forhold til de tall som man opererer med i kjennelsens pkt. A og B.

Kjennelsen vil altså medføre en årslønnsvekst for "lønnsglidning" for ROF på omkring 3,5 pst. for 1985. Dette er på

alle måter uakseptabelt, og det vil naturlig nok føre til stor forbitrelse blant ROFs medlemmer. Det bør også påpekes at det skaper et særdeles elendig utgangspunkt for hovedoppgjøret i 1986. En slik kjennelse vil - for å si det forsiktig - ikke akkurat bidra til arbeidsro og en konstruktiv utvikling mellom partene.

Riggneringen har høyere lønnsomhet og høyere lønnsevne enn de fleste norske bedrifter. Bortsett fra året 1982, da misnøyen i Nordsjøen eksploderte og ROF ble dannet, har rederne likevel lykkes i å presse på sine ansatte en dårligere lønnsutvikling enn de fleste andre næringer. Dette er oppnådd bl.a. ved målbevisst arbeid for å svekke de ansattes organisasjoner. Bruk av tvungen lønnsnemnd har vært et viktig virkemiddel for å få dette til. Dette medlem mener at også den foreliggende kjennelse bekrefter at lønnsnemnda fungerer som et redskap for rederne i den organisasjonkrig som ASO driver mot de riggansatte, og som ROF har dokumentert i sine anførsler på side 7-15 foran.

I den foreliggende tvisten har Rikslønnsnemnda måttet streve hardt for å klare å fungere på denne måten. De tallmessige fakta går nærmest uten unntak i ROFs favør, og flertallet kan ikke klare å referere til statistikk uten at disse tallmessige fakta skinner igjennom:

- "Hovedkonklusjonen ser likevel ut til å være at ansatte på borefartøyene har tapt terreng i forhold til andre grupper siden 1973, men..." (Side 65.)
- "Alt i alt synes det riktig å konkludere at ansatte på borefartøyer i årene 1983-1984 hadde en noe svakere utvikling enn mange andre lønnstakergrupper." (Side 65.)
- "... ble lønnsutviklingen for ansatte på borefartøyer svakere enn det rammeforutsetningene tilsa for 1984." (Side 65.)
- "Anslagene peker således i retning av en beskjeden nedgang i realdisponibel inntekt for ROF-ansatte i 1985." (Side 66.)

- "Disponibel realinntekt for industriarbeidere økte med 1 1/2 - 2 pst. både i 1983 og 1984. Videre ligger det an til en økning i industrien også i 1985." (Side 66.)

Ut fra reguleringsbestemmelsens ordlyd, der det legges vekt på pris-, lønns- og kostnadsutviklingen i 1. avtaleår, den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet, og utsiktene for 2. avtaleår, kunne en ikke unngå å konkludere med høyere tillegg enn 5,7 pst. fra 1. april. Derfor har flertallet måttet ty til det kunstgrep å si at siden NSF og DSO ikke la vekt på de faktorene som reguleringsbestemmelsen nevner, vil ikke de gjøre det heller.

Medlemmet Dahle finner at flertallet ikke har gjennomført en slik vurdering som tariffavtalens pkt. 16.2 legger opp til. Dette medlem viser til de momenter som ROF har anført på side 7-35, og mener at 2.års-tillegget bør gis slik at ROFmedlemmenes lønnsutvikling for tariffperioden som helhet noenlunde bør tilsvare gjennomsnittlig lønnsutvikling i industrien. Dette medlem vil derfor votere for å legge ROFs påstand til grunn for nemndas kjennelse.

Medlemmene Philipson, Lindholt og Solheim vil anledning medlemmet Dahles dissens bemerke:

Den fremstilling som medlemmet Dahle har gitt vedrørende flertallets bemerkninger om virkningen av at ROF i 1984 tok ut en vesentlig del av årslønnsveksten i form av skifttillegg, er misvisende. Disse medlemmer vil presisere at deres bemerkninger på dette punkt går ut på at det derved blir noe større usikkerhet knyttet til den økonomiske ramme for oppgjøret. Disse medlemmer er videre innforstått med at senere ikrafttreden vil gi en svakere årslønnsvekst enn tillegg gitt fra 1. april 1985, men finner ikke at denne logiske konsekvens av en senere virkningsdato kan få innvirkning på tilleggets størrelse i denne sak.

I anledning medlemmet Dahles dissenterende bemerkninger foran ønsker medlemmet Haraldseth å gi uttrykk for at det etter de opplysninger han sitter inne med, er uriktig å

bruke uttrykket "desidert største organisasjon" om ROF.

Medlemmene Philipson, Lindholt og Solheim med tilslutning av Haraldseth vil for øvrig i denne forbindelse bemerke at som følge av at organisasjonene i 1984 valgte å ta ut lønnsveksten på forskjellig måte, opererer man på borefartøyene nå med forskjellige hyresatser for de forskjellige organisasjoners medlemmer. Etter disse medlemmers vurdering kan det ikke være tjenlig å operere med forskjellige lønnsatser/tilleggsordninger for samme type stillinger avhengig av organisatorisk tilknytning. Disse medlemmer finner derfor å ville oppfordre partene om å innlede drøftinger med sikte på å nå frem til et felles regulativ og felles satser for de ulike former for tjenestetillegg som kan legges til grunn for det kommende hovedoppgjør.

C. IKRAFTTREDEN

ROF har nedlagt påstand om at lønnstilleggene skal gis med virkning fra 1. april 1985. ROF anfører i den forbindelse at det er størrelsen på 2.årstillegget Rikslønnsnemnda skal ta stilling til. Dette innebærer etter ROFs syn at tidspunktet er gitt i tariffavtalens reguleringsbestemmelser, dvs. at tillegget skal gjøres gjeldende fra 1. april 1985. Etterbetaling skal da ifølge ROF gjøres på vanlig måte, med unntak av den tid de enkelte ansatte har vært i streik. Med den formulering som er benyttet i den provisoriske anordning, er Rikslønnsnemndas mandat begrenset, slik at nemnda vil gå utenfor dette mandat dersom det fastsettes et annet tidspunkt for ikrafttreden enn 1. april. Å fastsette en senere ikrafttreden vil være rettsstridig.

ASO har nedlagt påstand om at lønnstillegget utbetales med virkning fra den dag Rikslønnsnemndas kjennelse foreligger, subsidiært fra streikens avslutning 28. juni kl 1200.

Rikslønnsnemndas medlemmer Philipson, Solheim og Hamre med tilslutning av Abrahamsen skal bemerke:

Ved provisorisk anordning av 28. juni 1985 er det fastsatt at tvisten mellom ROF og ASO i forbindelse med tariffrevisjonen pr. 1. april 1985 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Anordningens ordlyd gir en identifikasjon av den tvist Rikslønnsnemnda skal avgjøre, nemlig den tvist som er oppstått mellom ROF og ASO i forbindelse med tariffrevisjonen pr. 1. april 1985. Anordningens anvisning av tvisten innebærer således ingen angivelse av ikrafttredelsestidspunkt for Rikslønnsnemndas avgjørelse. Ved tariffrevisjoner står partene fritt m.h.t. å avtale ikrafttredelsesdato. På samme måte står Rikslønnsnemnda fritt i å fastsette virkningsdato, og den provisoriske anordningen innebærer ikke noen innskrenkning av nemndas kompetanse på dette punkt. Ved vurderingen av tidspunktet for iverksettelsen av den nye avtalen legger disse medlemmer foranstående til grunn.

ROF tok ut sine medlemmer på Dyvi Beta på Ekofisk-feltet i streik fra 25. mai 1985 kl 2400. Den 12. juni 1985 kl 1200 ble videre ROFs medlemmer på Treasure Seeker på Oseberg-feltet tatt ut i streik, og fra 13. juni 1985 kl 1200 tok ROF ut i streik sine øvrige medlemmer på de resterende 13 rigger og floteller på norsk sokkel. Streiken ble avblåst 28. juni 1985 etter at det ved provisorisk andordning i statsråd samme dag ble bestemt at tvisten skulle løses av Rikslønnsnemnda.

Det er fast og langvarig praksis i Rikslønnsnemnda at i tvister hvor det har vært streik, gis lønnstilleggene først med virkning fra arbeidets gjenopptakelse. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til kjennelse i sak nr. 2/1976, nr. 3/1978, nr. 1/1980, nr. 2/1982, nr. 4/1982 og nr. 4, 5 og 6/1984. Rikslønnsnemnda har således konsekvent fulgt den praksis å fastsette virkningsdato for nye lønnssetser til det tidspunkt da arbeidstakerne går tilbake til arbeidet etter at arbeidskamp er gjennomført.

I anledning argumentasjonen fra ROF vises i denne forbindelse også til Arbeidsrettens dom av 19. april 1982 sak nr. 49/81, der retten la til grunn at etter at den provisoriske anordningen om lønnsnemndbehandling av angjeldende tvist var vedtatt, sto den gamle tariffavtale ved makt. Dette innebærer at i disse tilfellene gjelder den gamle tariffavtalen til Rikslønnsnemnda har løst tvisten og avsagt kjennelse, og virkningsdato for den nye avtalen fastsettes av Rikslønnsnemnda. Ved 1.-årsrevisjoner er det fast praksis at de endringer i tariffavtalen som følger av Rikslønnsnemndas kjennelse, trer i kraft ved kjennelsens avsigelse, og erstatter den gamle avtalen, - dog har Rikslønnsnemnda som redegjort for foran, gitt lønnstilleggene virkning fra arbeidets gjenopptakelse etter iverksatt arbeidskamp.

Det kan være grunn til å peke på at den samme praksis har vært lagt til grunn helt konsekvent og gjennom meget lang tid ved løsning av interessetvister i LO/N.A.F.-området. Har det vært streiket, og partene på et senere tidspunkt

kommer til enighet, gis den nye avtale om lønnsforhøyelse først virkning fra tidspunktet arbeidet ble gjenopptatt. Det ville ikke være velbegrunnet om det forhold at tvisten ble brakt inn for Rikslønnsnemnda skulle innebære at spørsmålet ble løst på annen måte. En streik vil som regel medføre store tap for arbeidsgiverne, og bakgrunnen for at en tvist bringes inn til tvungen voldgift vil være at lovgiveren finner en streik så alvorlig ut fra en samfunnsmessig vurdering at partene må avfinne seg med en slik løsning. Rikslønnsnemndas praksis har vært å sette ikrafttredelsen til tidspunktet for streikens opphør, selv om arbeidstakerne etter Rikslønnsnemndas kjennelse får større tillegg enn det som er tilbudt fra arbeidsgivernes side før streiken, jfr. kjennelsen for statsoppgjøret, nr. 4/84, 5/84 og 6/84.

Disse medlemmer finner ikke at det i denne saken foreligger omstendigheter som taler for å fravike nemndas langvarige og faste praksis vedr. ikrafttredelsestidspunkt.

Medlemmet Lindholt med tilslutning av Haraldseth har reserverasjoner mot det syn på spørsmålet om ikrafttreden som flertallet har gitt tilkjenne ovenfor. Dette medlem vil bemerke at det forhold at det i en tvist har vært streik, ikke automatisk - i enhver situasjon - bør innebære at lønnstillegg skal gis virkning først fra det tidspunkt arbeidet gjenopptas. Dette medlem vil her vise til - og i det vesentlige slutte seg til - de synspunkter Rikslønnsnemndas medlemmer Bjerke og Bach med tilslutning av Haraldseth har gitt uttrykk for i sak nr. 2/1982. Dette medlem er imidlertid enig i at det i denne sak ikke foreligger særlige forhold som gjør det berettiget å fravike den praksis som har vært fulgt i tilsvarende saker i Rikslønnsnemnda og kan derfor likevel slutte seg til flertallets syn på dette punkt.

Medlemmet Hamre, med tilslutning av Abrahamsen, er av den oppfatning at ikrafttredelsestidspunktet naturlig skulle være den dag Rikslønnsnemndas kjennelse foreligger. Hensett til at ferieavvikling har ført til at nemndas behandling av

tvisten har tatt så vidt lang tid, kan de imidlertid gi sin tilslutning til at ikrafttredelsestidspunktet settes til 28. juni.

Medlemmet Dahle mener at flertallet går ut over Rikslønnsnemndas mandat når det fastsetter 28. juni 1985 som ikrafttredelsesdato i stedet for 1. april 1985. Dahle viser i den forbindelse til ROFs anførsler på side 33-35.

Tvisten gjelder 2.årstilleggets størrelse. Det burde være unødvendig å påpeke det, men 2.årstillegget gjelder tillegget for 2. avtaleår. Tariffavtalens 2. avtaleår løper fra 1. april 1985 til 31. mars 1986. Dette er en selvfølge, som ingen av partene har bestridt verken under forhandlingene eller under meklingen. Dette spørsmålet eksisterer det altså ingen tvist om.

Det er korrekt at flertallets konklusjon er i samsvar med vanlig praksis fra Rikslønnsnemndas side. Det er også korrekt at arbeidsgiverne har prøvd å presse igjennom en tilsvarende praksis i de tilfeller der det har vært streik. Det er videre korrekt at arbeidsgiverne i de fleste (men ikke i alle) tilfeller har klart å presse sitt syn igjennom. Men ikke noe av dette rokker ved det faktum at det ikke finnes noen hjemmel for en slik praksis.

Flertallet viser til et argument fra Arbeidsretten 19. april 1982, der det ble sagt at den gamle tariffavtale står ved makt inntil lønnsnemndas kjennelse foreligger. Dette argumentet holder ikke. Det er vanlig, også når det ikke blir konflikt, at forhandling og eventuell mekling skjer etter 1. april (eller eventuell annen reguleringsdato som er avtalt). Også i de tilfellene holder partene seg til de gamle bestemmelsene inntil nye er avtalt. Likevel blir ikrafttredelse som en selvfølge satt til 1. april. Hvis f.eks. meklingen i denne konkrete tvisten hadde resultert i enighet 24. mai, ville tillegget ha blitt gitt fra 1. april. Selvsagt ville de gamle tariffbestemmelsene ha blitt praktisert i tidsrommet 1. april - 24. mai, uten at det

ville ha hindret etterbetaling fra 1. april.

Praksisen med forsinket ikrafttredelse er, som ROF har påpekt, en straff rettet mot arbeidstakerparten. En slik straff er det ikke tillatt å pålegge den ene parten i en lovlig konflikt.

Det er bare tåkelegging av saken når flertallet trekker inn "store tap for arbeidsgiverne" som argument i saken. Forsinket ikrafttredelse prøver man alltid å presse igjennom når det har vært streik, uansett om arbeidsgiverne har lidd tap eller ikke. I det foreliggende tilfelle er det dessuten ytterst tvilsomt om rederne har lidd noe tap, idet leie for riggen blir betalt til rederne også i den første tiden av en streik - i de aller fleste tilfeller. Tvert imot har rederne sannsynligvis tjent på streiken, fordi de sparer lønnskostnader til de streikende. Det er heller ikke påvist noe samfunnsøkonomisk tap ved denne streiken.

Flertallets argumentasjon er således både prinsipielt og faktisk feilaktig.

Dette medlem anser flertallets konklusjon for å være 100 % på arbeidsgivernes premisser, og velegnet til å fjerne eventuell gjenværende tiltro til Rikslønnsnemnd-institusjonen som noe annet enn et redskap for arbeidsgiverne.

Dette medlem vil for sin del votere for at tilleggene gjøres gjeldende fra 1. april 1985.

Medlemmene Philipson, Lindholt og Solheim med tilslutning av Haraldseth vil ytterligere bemerke:

En virkningsdato fra 28. juni 85 vil som påpekt av ROF gi et større overheng ved neste års oppgjør. Disse medlemmer vil i den forbindelse bemerke at partene tidligere har beregnet overhenget som om tilleggene året før var gitt fra 1.4., selv om de rent faktisk ble gitt fra en senere dato. Man har operert med samme overheng for de tre organisasjo-

nene ROF, NSF og DSO. Disse medlemmer har ikke noe å bemerke til om partene blir enige om også i forhandlingene ved neste års oppgjør å benytte felles overheng for de tre organisasjoner, bl.a. med bakgrunn i at det dreier seg om tre forholdsvis små grupper i samme tariffområde.

I henhold til flertallets standpunkt gis de fastsatte lønnstillegg således fra arbeidets gjenopptakelse 28. juni 1985. Av praktiske grunner gjøres lønnsforhøyelsen ikke gjeldende for arbeidstakere som sluttet i bedriften før 26. august 1985.

I henhold til flertallets standpunkt avsies kjennelse med følgende

S L U T N I N G

1. Det gis et generelt tillegg på 5,7 pst. på alle hyresatser og på skifttillegget, samt på godtgjørelser som er avhengige av hyresatsene.
2. Tillegget gjøres gjeldende fra arbeidets gjenopptakelse 28. juni 1985.

Tillegget gjøres likevel ikke gjeldende for arbeidstakere som har slutten i bedriften før 26. august 1985.

Tore Lindholt

Leif Haraldseth

Torstein Dahle

Charles Philipson

Jon A. Solheim

Svein Abrahamsen

Jan Hamre

